

KLIMAT BOKSLUT HALLAND | 2017

KLIMATBOKSLUT HALLAND

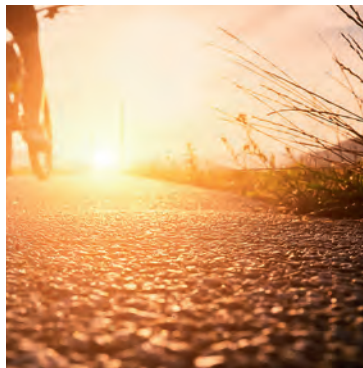
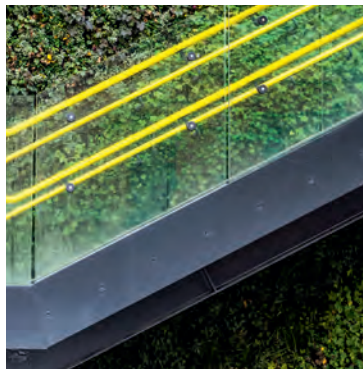
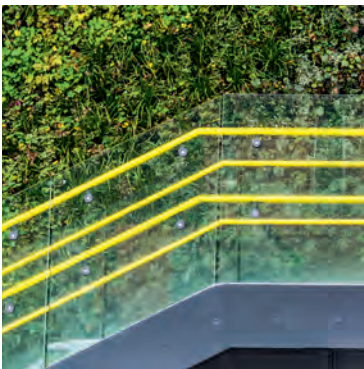
Klimatutmaningarna är stora, men det är även viljan och möjligheterna att hantera dem och ställa om till ett hållbart samhälle. På global nivå är Parisavtalet signerat av 175 länder och allt fler företag världen över ser ett behov och värde av att koppla arbetet med hållbar verksamhetsutveckling till Agenda 2030.

I Sverige har riksdagen röstat igenom ett historiskt klimatpolitiskt ramverk vilket ger långsiktiga förutsättningar för näringsliv och samhälle att genomföra en klimateffektiv omställning, samtidigt som lagen om obligatorisk hållbarhetsrapportering har trätt i kraft. I företag runt om i världen kommer de miljötekniska innovationerna tätt samtidigt som allt fler hittar nya vägar att utveckla sina affärer med hållbarheten i fokus.

Ett klimatbokslut är en viktig utgångspunkt för en klimateffektiv affärsutveckling. Det ger en klar bild av var den stora klimatpåverkan finns i företagets affärsmodell. Därmed ger det också en grund för att vidta åtgärder i form av effektiviseringar, användande av ny teknik och kravställningar på leverantörer, för att bara nämna några faktorer. Med Klimatbokslut Halland vill vi inspirera fler till att göra mer. Men framförallt är det ett forum för deltagande företag att hitta nya vägar framåt i hållbarhetsarbetet samt inspireras av hur andra har gjort.

I denna tredje utgåva av Klimatbokslut Halland deltar 12 halländska bolag som har insett affärsnyttan av klimateffektiv affärsutveckling. Företagen deltar efter sina egna förutsättningar och behov och redovisar de faktorer som är relevanta för respektive verksamhet. Syftet är inte att jämföra olika verksamheter med varandra utan att lyfta fram goda exempel och lära av varandra.

Nytt för i år är att företagens gemensamma decoupling redovisas, vilket visar det genomsnittliga företagets utveckling med avseende på omsättning och utsläpp i förhållande till basåret.

INNEHÅLL

4 FÖRORD

6 KLIMATBOKSLUT HALLANDS DECOUPLING

8– 31 DELTAGANDE BOLAG

8 BILDEPÅN I VARBERG

10 DEROME

12 ETIKHUS

14 FALKENBERG ENERGI

16 HEM

18 HALMSTADS FASTIGHETS AB

20 HMS NETWORKS

22 VARBERG ENERGI

24 VARBERGS BOSTAD

26 VARBERGS FASTIGHETS AB

28 VARBERGS TAXI

30 VIVAB

32 BERÄKNINGSMETOD – GHG-PROTOKOLLET

34 HÅLLBARHETSBAROMETERN

FÖRORD

PÄR HOLMGREN

Naturskadespecialist hos Länsförsäkringar, f.d. meteorolog

Det minsta vi kan göra för att ställa om samhället i en hållbar riktning är så mycket som möjligt. Mycket kan vi göra redan nu och inte minst här i Sverige. Glädjande nog har debatten kring klimatförändringar gått från att diskutera problemen och deras orsaker till att istället handla om lösningar samt vad vi kan och måste göra för att hantera hoten.

Ett välfungerande klimatarbete kräver konkreta och mätbara mål för att kunna följa upp och utvärdera olika insatser. Viktigt är också att se ekonomisk tillväxt som ett medel för att nå uppsatta klimat- och miljömål istället för att vara ett mål i sig.

Klimatbokslut Halland visar hur företagen genom mätning och uppföljning, kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte har lyckats frikoppla sin ekonomiska tillväxt från utsläppen av växthusgaser. Företagen vittnar dessutom om stärkta affärer och ökad lönsamhet i samband med ett utbrett klimatarbete. Initiativet är ett gott exempel på företag som tar ansvar för att göra så mycket som möjligt. Nu gäller det att öka farten i omställningen under detta och kommande år!

DECOUPLING

Begreppet **decoupling** är ett grundläggande begrepp i allt klimat- och miljöarbete. På svenska översätts det till **frikoppling**. I ett samhällsekonomiskt perspektiv åsyftas det att frikoppla BNP-tillväxten från negativ klimat- och miljöpåverkan. Ur ett företagsekonomiskt perspektiv innebär det att med bibehållen eller växande omsättning frikoppla tillväxten från negativ klimat- och miljöpåverkan.

Att visualisera ett företags decouplingkurva är ett effektivt sätt att skapa en bild av hur väl företaget har lyckats med sitt miljöarbete i relation till det ekonomiska utfallet. Genom att använda indexerade siffror som grund för decouplingkurvan blir resultatet också jämförbart över tid.

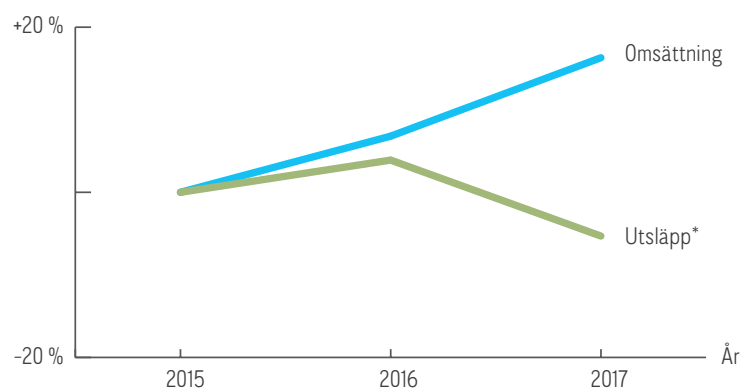
I diskussionen om decoupling är det viktigt att särskilja två olika typer av begrepp, **relativ decoupling** samt **absolut decoupling**. Relativ decoupling innebär att företagets klimat- och miljöpåverkan fortfarande växer men att det sker en minskning av klimat- och miljöpåverkan i förhållande till omsättningen. Absolut decoupling innebär att företagets klimat- och miljöpåverkan minskar i absoluta termer samtidigt som företaget bibehåller eller ökar sin omsättning. För att hantera de klimat- och miljöutmaningar vi ser idag är det på lång sikt både samhällskritiskt och affärskritiskt att så många som möjligt uppnår en absolut decoupling.

I Klimatbokslut Hallands egen decouplingkurva till höger ser vi exempel på en relativ decoupling 2016 medan 2017 visar på en absolut decoupling jämfört med basåret.

KLIMATBOKSLUTETS DECOUPLING

Nedan visas Klimatbokslut Hallands decouplingkurva, sammantaget för samtliga deltagande bolag. Kurvan baseras på företagens klimatutsläpp i Scope 1 och 2 samt företagens omsättning. Sammanställningen visar att det genomsnittliga klimatbokslutsföretaget har ökat sin omsättning med 16,3 % samtidigt som utsläppen har minskat med 5,3 % i förhållande till basåret.

Det finns givetvis stora individuella skillnader hos de olika företagen då vissa haft stora utsläppsminskningar medan andra ökat sina utsläpp något, och det samma gällande företagens omsättning. Figuren nedan visar medelvärdet av varje företags indexerade omsättning samt utsläpp. Indexeringen har gjorts för att utfallet ej ska påverkas av företag med väldigt höga respektive låga utsläpps- och omsättningsiffror. Ett av de deltagande företagen ingår ej i denna sammanställning då de vid två föregående beräkningsår fått in osäker data vilket gör att deras resultat ej blir helt tillförlitligt.

En indexering har gjorts för respektive företags procentuella utveckling med avseende på omsättning och utsläpp i förhållande till respektive basår. Dessa värden har sedan summerats och därefter dividerats med antalet företag för att få fram det medelvärde som återges i diagrammet.

* Scope 1 och 2

Bildepån är ett familjeägt företag med bas i Varberg som vill göra skillnad och inspirera genom värdeskapande möten mellan människor, kunder, medarbetare och samarbetspartners. Vår ambition är att alla som funderar på sitt billiv ska ha Bildepån i tankarna och se oss som en självklar partner. Vi vill erbjuda rätt lösning vid rätt tillfälle på ett innovativt, inspirerande och hållbart sätt. Som stöd i vår vardag har vi våra värdeord; Tillgänglig, Affärsmässig och Nytänkande.

Bildepån har en flermärkesstrategi och har ett komplett utbud av produkter och tjänster för hela bilnyttjandet. Förutom kärnverksamheten äger och förvaltar bolaget ett antal fastigheter.

ÅTGÄRDER 2017

Eftersom andelen biodrivmedel ökade 2017 från vår leverantör av drivmedel, gjorde det att våra utsläpp av växthusgaser minskade. Diesel från TANKA innehöll 2017 35 % syntetisk diesel (HVO) och 5 % förnybar biodiesel (RME).

ANALYS OCH KOMMENTARER

Vi har under året arbetat med att analysera scope 1 och scope 2. Övervägande delen av vår CO₂ belastning kommer från transporter såsom tjänsteresor, demobilskörningar, leveranser, och utkörning till våra grossistkunder.

HÅLLBARHETSARBETE

Bildepån vill vara ett företag i framkant där vårt hållbarhetsarbete är en viktig del. Vi vill vara en positiv kraft i vårt samhälle för människor och miljö. Vi tar ett stort ansvar för vår verksamhet, våra kunder och kommande generationers möjlighet att driva Bildepån vidare.

Miljöengagemanget märks tydligt i de senaste fastighetsinvesteringarna som gjorts i vår koncerns fastighetsbestånd. Utmärkande är vårt Svanenmärkta Bilspa, som i princip är självförsörjande genom att vi tar tillvara på regnvatten och använder solen till uppvärmning och el.

I våra värderingar framgår tydligt att vi är rädda om våra och våra kunders resurser. Vi väljer leverantörer och partners med omsorg och är noga med att de lever upp till våra krav på affäretik, arbetsförhållanden och också har ett fungerande miljö- och kvalitetsarbete.

Vi är ett ISO-certifierat företag och följer tillämplig miljölagstiftning, tillämpliga föreskrifter och andra krav för att bedriva vår verksamhet så miljöanpassat som möjligt. Vår verksamhet bidrar till en förnyelse av vagnparken där nya bilar ersätter äldre bilar med sämre miljöprestanda. Våra anläggningar värms upp med bergvärme, fjärrvärme, solenergi. Elen vi köper in är förnyelsebar och vi producerar även el via solceller.

PLANER OCH KLIMATMÅL

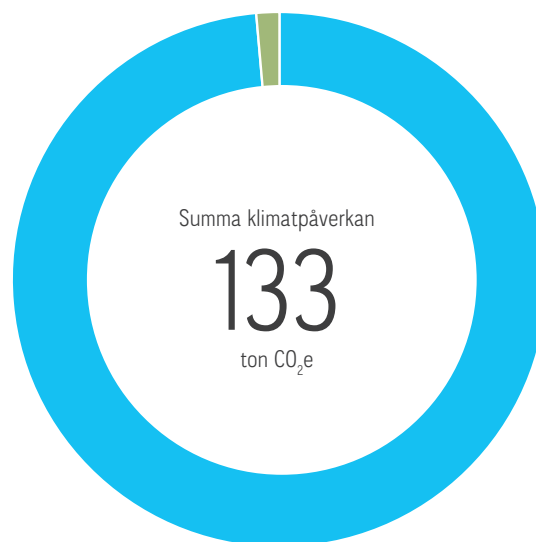
Vår största miljöpåverkan kommer från transporter. Vi kommer att fokusera på åtgärder för att sänka CO₂ utsläpp inom det området. Omställningen till en fordonsflotta som kan framdrivas fossilfritt, påverkar naturligtvis oss positivt när det gäller CO₂ utsläpp närmsta åren.

Vi kommer fortsätta att modernisera våra fastigheter och i största möjliga utsträckning välja hållbara lösningar gällande byggnadsmaterial, uppvärmning och elförsörjning. Gällande befintliga fastigheter kommer vi arbeta vidare med energi-optimering.

Internt kommer vi arbeta med att förankra hållbarhetsarbetet ytterligare bland alla våra medarbetare. Vi kommer även att fokusera på vår externa kommunikation gällande klimatbokslut och hållbarhetsarbete för att tydligare profilera vårt företag som ett hållbart val.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2016	2017	
Scope 1	188,6	131	
Transport - Diesel	150,7	88,8	
Transport - E85 bioetanol	0	0,1	
Transport - Petrol	37,9	42	
Transport - Naturgas		0,2	
Scope 2	2,8	2	
Fjärrvärme Varberg Energi	2,7	1,9	
El - Fordon	0,1	0,1	
Egen solenergi för uppvärmning	0	0	
VIVA-el Varberg Energi	0	0	
El från egna solceller	0	0	
Totala utsläpp	191,5	133	

■ Scope 1
■ Scope 2

Deromegruppen är Sveriges största familjeägda träindustri med anor från 1946. Långsiktighet präglar verksamheten och det återspeglar sig i affärsrelationer, investeringar och i företagskulturen. Målet är att ligga i framkant när det gäller innovation, digitalisering och teknisk utrustning för att erbjuda produkter och tjänster som väl möter vad marknaden efterfrågar. Deromegruppens unika värdekedja – från skog till färdigt hus - ger en hållbar och bred grund att stå på, vilket är en trygghet både för medarbetare, kunder och leverantörer. Med mångårig kunskap om trä levererar Derome rätt kvalitet till rätt pris, på utsatt tid och plats med personligt bemötande och hög servicenivå.

ÅTGÄRDER 2017

Vi har under året – i enlighet med rådande lagstiftning – genomfört energikartläggning på Derome Plusshus och utvalda delar av Derome Byggvaror & Trätekniks anläggningar.

I syfte att minska körning och ha full kontroll på vår bränslehantering har en tankstation byggts, etablerats och tagits i drift på fabriksområdet i Derome. Där lagerhålls Evolution Diesel tillverkad av 50 % förnybar råvara i form av tallolja samt HVO Diesel 100, ett helt fossilfritt drivmedel, som bidrar till 85 % lägre partikelutsläpp

Vi vill främja samarbete mellan skolor och arbetsliv samt på sikt öka tjejers intresse för våra verksamheter. Vi har deltagit i Varbergs kommuns SKAL-projekt (Skola-Arbeitsliv) på två skolor i kommunen och visat exempel från Deromegruppen på kvinnor som gör traditionellt manliga arbetsuppgifter.

Derome Timber har under året bedrivit aktivt OSA-värdegrundarbete (Organisatoriskt och social arbetsmiljö) på sågverken, vilket resulterat i en nulägesanalys och en handlingsplan baserat på utfallet. OSA-arbetet sprids under 2018 till resten av koncernen.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Vår klimatpåverkan kommer i första hand från inköpt elenergi och drivmedel för truckar och lastbilar vilket 2017 bidragit till utsläpp av 4084 ton CO₂e, ett snitt på ca 2 ton CO₂e per anställd.

Vår expansion under 2017 har medfört viss ökad klimatpåverkan från transporter.

Under 2017 implementerades ett nytt systemstöd, AMCS Fleet Planner, som förväntas ge minskad klimatpåverkan under 2018 och fungera fullt ut med upp till 10 % kortare körsträcka under 2019.

Under 2017 uppgick vår produktion av fossilfria bio-bränslen till 303 000 ton, vilket motsvarar 718 514 MWh. Det innebär att vi har bidragit till 103 636 ton CO₂e i undvikna koldioxidutsläpp.

Sågverkens produktionsprocesser förbrukar 83 % av den inköpta elen och därefter står fastighetsel för 10 % och lager-/ fabriksverksamheterna för 6 % av förbrukningen. Återstående 1 % är belysningsel för kontorsbyggnader och säljkontor.

Målsättningen för vår nya husfabrik i Värö är att 50 % av personal som rekryteras skall vara kvinnor. Andelen anställda kvinnor har under 2017 ökat från 16 till 17 %.

För varje träd vi avverkar planterar vi flera nya. Vår svenska granplanta och alla världens skogar har en unik egenskap: de tar upp koldioxid från luften och lagrar den. Både i den växande skogen och i de produkter av trä som kommer från skogen. Ju mer skogarna växer och ju mer vi använder byggprodukter i form av trä från skogen desto bättre är det för klimatet genom ökad kollagring. Skogen är därför en viktig del av lösningen på klimatfrågan.

HÅLLBARHETSARBETE

Av tradition är vi sparsamma med resurser och miljömedvetenhet är en naturlig del av vårt arbete.

Vi bygger med trä, som är det mest naturliga och långsiktigt hållbara byggmaterialet. Det är förnybart, ekologiskt och klimatsmart. Råvaran till vår produktion växer i skogar i vårt närområde.

Vi förädlar skogsråvaran till hållbart byggmaterial och av sågverkens biprodukter producerar vi förnybar och fossilfri energi i form av fasta bränslen samt pellets och briketter.

Huvuddelen av vår produktion är miljöcertifierad enligt ISO 14001 och i vårt erbjudande till marknaden ingår trävaror från FSC/PEFC-certifierat skogsbruk, energieffektiva bostäder och klimatanpassade logistiklösningar.

Hela vårt egenproducerade sortiment av trävaror är även godkända av Sunda Hus, Byggvarubedömningen och Svanens miljödatabas Nordic Ecolabel, för inbyggnad i miljöklassade byggprojekt, exempelvis Svanen och Miljöbyggnad Guld.

Vårt systematiska arbetsmiljöarbete, som bygger på samverkan mellan företaget och medarbetarna skapar en trygg arbetsplats där våra medarbetare trivs, utvecklas och känner samhörighet.

Vi arbetar aktivt med rutiner för antikorrupcion och mänskliga rättigheter vilket bl a innefattar interna etiska regler samt leverantörsvärdering. Aktiviteter pågår även för ökad mångfald och jämn könsfördelning. Det innefattar uppdatering av våra jämställdhetsplaner och policys/rutiner mot diskriminering och kränkande särbehandling. Vi bedriver även målmedvetet arbete med interna utvecklingsprogram och i rekryteringen, för att öka andelen kvinnor i produktionsprocesser och chefsposition.

PLANER OCH KLIMATMÅL

Vi har delat upp energikartläggningen på 4 år. Under 2018 fortsätter vi med utvalda delar av sågverkens processer och koncernens transportverksamhet.

Under 2018 förstärks moderbolaget med en certifierad energikartläggare, som kan bedriva kartläggnings- och energi-effektiviseringsarbete på koncernbolagen.

Derome Byggvaror & Träteknik kommer under året att dokumentera sitt verksamhetssystem och beräknas bli Miljödiplomerade enligt standarden Svensk Miljöbas under maj-juni.

Vår målsättning avseende avfall är att eliminera deponi, minska brännbart avfall och öka alla former av materialåtervinning. Snittet 2017 var 21 procent materialåtervinning och målet för 2018 är 25 procent. Träspill, som är vår huvudsakliga restprodukt, går till produktion av fossilfritt bränsle.

Derome/A-hus deltar under 2018 i Zero Sun Project, ett realtidsexperiment där vi bygger en soldriven villa som är helt frånkopplad från elnätet och anpassad efter klimatet. Syftet är att realtidstesta ett självförsörjande energisystem bestående av solceller, batterier, vätgas och bränsleceller som samspelar.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2016	2017	
Scope 1	2 938,6	3 428,9	
Transport - Biodiesel (HVO)		10,1	
Transport - Diesel		104,2	
Transport - Diesel (B50)	2 795,6	3 110,1	
Transport - Petrol	143	204,5	
Scope 2	705,7	656,3	
Elektricitet svensk mix	705,7	656,3	
Undvikna utsläpp	-142 612	-103 636	
Undvikna alternativ bränsleproduktion	-142 612	-103 636	
Totala utsläpp	-138 968	-99 551	

■ Scope 1
■ Scope 2
■ Undvikna emissioner

Nöjda kunder ger nya och återkommande kunder. Med stolthet, kunskap och engagemang vägleds våra kunder till sitt drömboende. Vi strävar efter kvalitet, flexibilitet och trovärdighet. Här finns en kärlek till husbyggarkonsten och en vilja att arbeta för långsiktig hållbarhet. Vi levererar Mer än ett hus! Vi arbetar med arkitektritade villor, utvecklar och bygger bostadsområden i egen regi samt utvecklar och bygger flerbostadshus. Vi finns i Varberg och bygger längs västkusten. Företaget startades 1997 av bröderna Ulf Werner och Pär Börjesson med pappa Lennart Börjesson och har sedan dess utvecklats och vuxit även i tider då byggbranschen haft det tufft. Namnet Etikhus summerar det vi står för.

ÅTGÄRDER 2017

2017 genomfördes åtgärder och flera beslut fattades som på sikt kommer bidra väsentligt till att minska Etikhus klimatpåverkan. Här listas några:

- Nytt energiavtal där vi succesivt kommer att gå över till att köpa endast 100 % grön el
- Ny policy för företagsbilar har implementerats, som innebär att inriktningen är att endast köpa bilar som inte använder någon form av fossilbaserat bränsle
- Ett eget koncept för personalbilar har utvecklats. Inom ramen för konceptet erbjuds våra anställda en fossilfri bil för arbetspendling och övriga privata transporter. Ca 30 % av våra medarbetare har antagit erbjudandet
- Levererat ett 30-tal bostäder försedda med vår app Smarta Hem som låter kunder i realtid optimera sin energiförbrukning
- Skapat ett koncept för integrerade solceller
- Omcertifierat oss till de nya uppdaterade standarderna ISO 9000 och ISO 14000
- Alla medarbetare med respektive bjöds in att se Al Gores film "En obekväm uppföljare". Detta följdes upp med en diskussionskväll under ledning av en miljöexpert från 2050 på temat hur vi kan förändra vårt vardagsliv för att bli mera klimatsmarta.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Vår klimatbelastning kommer i huvudsak från två områden; interna transporter till och från våra byggarbetsplatser samt energianvändningen i våra lokaler och byggprojekt. I klimatredovisningen ingår dels bränsleförbrukning vid transporter av medarbetare till och från arbetsplatserna (65,2 ton CO₂-ekvivalenter) och dels energiförbrukningen (2,7 ton CO₂-ekvivalenter) på vårt kontor och på våra byggarbetsplatser. Jämfört med 2016 har vår påverkan minskat med 4 % samtidigt som omfattningen av vår verksamhet ökat med 8,9 %. Fördelningen i vår belastning har ändrats, transporter har minskat med 9,4 % och energianvändning har ökat med 108 %. Den positiva effekten på transporter kommer från en förändrad geografisk mix av våra projekt. Att energianvändningen ökat beror på en avsevärt större projektverksamhet under 2017 jämför med 2016.

Etikhus har sen starten 1997 förespråkat och älskat att använda trä som byggmaterial så långt det är möjligt, detta ihop med att vi använder Warmfiber cellulosa lösullsisolering i våra ytterväggar ger klimatsmarta val och ett energisnålt hem att leva och bo i.

HÅLLBARHETSARBETE

Hållbarhetsarbetet är centralt för Etikhus. Som ett led i hållbarhetsarbetet är vi certifierade enligt ISO 9000 och ISO14000. Vi arbetar med FN:s definition av hållbarhet som utgångspunkt: *"Vår tids utveckling ska lägga grunden till kommande generationers utveckling"*

Vi strävar efter att vara långsiktiga i vårt utvecklingsarbete. Vår ambition är att de produkter vi levererar ska klara alla nuvarande krav med råge och dessutom vara framtidssäkrade så långt det är möjligt. Utvecklingen går snabbt och vi lägger stor vikt vid att kontinuerligt hålla oss väl informerade om vad som händer inom materialområdet.

Vårt hållbarhetsarbete är praktiskt inriktat, vi kallar det "hållbarhet in action". Vi strävar efter att kontinuerligt ha projekt inom alla de tre hållbarhetsområden som FN identifierat, ekonomi, miljö/ekologi och socialt ansvarstagande.

För att skapa en stabil ekonomisk grund arbetar vi strukturerat med ständiga förbättringar. Inom området miljö/ekologi ger vi våra kunder möjlighet att ta ett stort ansvar genom de materialval vi erbjuder och dessutom erbjuder vi möjlighet att i realtid kunna se och styra sin energiförbrukning.

Inom området socialt ansvarstagande arbetar vi mycket med vår egen personals hälsa. Vi uppmuntrar fysisk aktivitet och erbjuder bland annat gemensam träning varje vecka samt uppmuntrar våra anställda att delta i diverse olika aktiviteter.

Vi sponsrar ekonomiskt föreningslivet inom vårt marknadsområde, företrädesvis föreningar med stark barn- och ungdomsverksamhet.

PLANER OCH KLIMATMÅL

2018 kommer vi få effekt av beslut som fattades 2017:

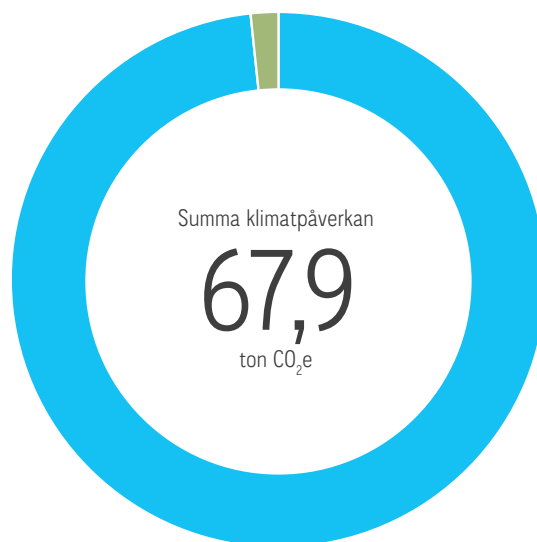
- Vår klimatpåverkan från transporter kommer att minska avsevärt då ca 40 % av våra arbetsfordon byts ut till bilar utan fossilbaserat bränsle i enlighet med vår nya policy för företagsbilar
- Alla privatkunder kommer att erbjudas klimatpaket bestående av energiförsörjning i form av solceller och integrerad styrning i vår app Smarta Hem
- I Tvååker kommer 107 bostäder uppföras där alla flerbostads- och parhus kommer förses med solceller
- Medarbetares klimatbelastning för arbets- och privattransporter kommer minska då elva fossilfria personalbilar levereras

Vidare kommer följande genomföras:

- Koncept för "Gröna sidoanbud" kommer tas fram som komplement till Etikhus Smarta Hem och Etikhus Solcellspaket. Det innebär att våra kunder i offertstadiet kommer att erbjudas ökade möjligheter att göra klimatsmarta val för sina kommande bostäder
- Grundläggande analysarbete för att hitta sätt att minska vår klimatpåverkan kopplad till transporter och logistik vid projekt
- Fortsatt utbildning och förankring av hållbarhetsarbetet hos våra medarbetare

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2016	2017	
Scope 1	69,4	65,2	
Transport - Diesel	69,4	0	
Transport - Diesel (B5)	0	65,2	
Transport - Petrol	0	0	
Scope 2	1,3	2,5	
Fjärrvärme	0	0	
Elektricitet svensk mix	1,3	2,7	
Totala utsläpp	70,6	67,9	

- Scope 1
- Scope 2

Falkenberg Energi är ett kommunägt bolag med stark miljöprofil. Vår affärsidé är att med hög service och leveranssäkerhet tillgodose våra kunders behov av förnybar energi. Visionen för vårt företag är "Energi för en hållbar framtid" och vi ska vara kommunens främsta instrument i energifrågor och i förverkligandet av att öka omställningen till förnybar energi i kommunen. Falkenberg Energi är organiserat i tre affärsområden: Elnät, Fjärrvärme, Elhandel och Entreprenad, samt två stabsenheter: Miljö och Affärsstöd. Vi är 40 anställda och under 2017 redovisade koncernen åter igen ett mycket bra resultat, 41 MSEK, med en omsättning på 206 MSEK. Läs mer på www.falkenberg-energi.se.

ÅTGÄRDER 2017

Falkenberg Energi har under 2017 tagit flera steg för att minska företagets klimatpåverkan. På värmeverket Spettet har ackumulatortanken byggts om under 2017. Nya spridare har byggts i botten och toppen av tanken och en ny värmeväxlare har installerats för att överföringen till fjärrvärmesystemet ska vara effektivare. Med ombyggnaden har kapaciteten ökat genom att energimängden som kan lagras ökat och effekten som matas in och ut ur tanken har ökat. Den ökade kapaciteten i ackumulatortanken minskar vårt behov naturgas. Vår värmeleverans för 2017 uppgick till 67 (67) GWh. Totalt sett blev året 2017 något varmare än normalt. SMHI:s energiindex för Falkenberg 2017 var 95 % av ett normalt år. Vi har anslutit ett flertal nya kunder under året och många fler står på tur under 2018. En stor kund som anslutits under året är Strandbadens orangeri, i övrigt har vi anslutit flertalet flerbostadshus.

Vi har även under hösten 2017 gått över till att använda förnybar diesel (Ecopar) till våra egna fordon. Det innebär att numer används ingen vanlig diesel till våra egna fordon eller reservelverk.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Falkenberg Energis klimatpåverkan kan delas upp i utsläpp från verksamheten och undvikna utsläpp. Totalt släppte vår verksamhet ut 229 ton koldioxid, vilket är 121 ton mindre än under 2016. Det ska jämföras med att fjärrvärmens sparar knappt 20 000 ton koldioxid jämfört med om våra kunder skulle ha använt gas och värmepumpar istället och att vår vindkraftsproduktion ersatte drygt 1200 ton koldioxid. Det innebär att den totala utsläppsminskningen från vår verksamhet motsvarar utsläpp från 2900 varvs bilkörning runt jorden.

Sedan vi gjorde vårt första klimtbokslut för 2015 har företagets utsläpp av klimatgaser minskat med 58 % samtidigt som rörelseresultatet ökat med 11 %.

En energibalans över all energi som Falkenberg Energi använder och säljer visar att 99,5 (99,2) % av energin är förnybar. Största energislaget i energibalansen är elenergi märkt med Bra Miljöval. Därefter kommer träbränslen följt av bioolja. Vi levererade 67 GWh fjärrvärme till våra kunder under 2017, vilket innebär att utsläppet blev 2,5 (4,3) kg koldioxid per MWh värme.

Bacchus är ett nytt bostadsområde som ansluts till fjärrvärmenätet i Falkenberg redan från start. De senaste två åren har vi också anslutit ett 20-tal nya kunder som tidigare haft naturgas.

Tack vare investeringar i fjärrvärmeproduktionen består bränslemixen i stort sett enbart av förnybara biobränslen.

HÅLLBARHETSARBETE

Under 2017 har vi jobbat fram en ny vision för företaget: Energi för en hållbar framtid. Det är vårt sätt att beskriva att Falkenberg Energi ska vara ett relevant energibolag i ett framtida hållbart Falkenberg.

All elenergi som vi säljer är märkt Bra Miljöval och produceras i anläggningar godkända av Naturskyddsföreningen. Den sålda elenergin under 2017 producerades till 74 % med vatten, 25 % med vind och 1 % med sol. Solelen köper vi från våra kunder som blivit elproducenter genom att de satt upp solceller på sina bostäder och företag.

Vi har nu haft vår värdegrund sedan 2014 och vi har gjort en hel del framsteg i vårt sätt att vara; såväl internt som externt. Värdeorden: Ansvar, Engagemang och Öppenhet, ska spegla allt vi gör. Våra uppföljningar visar att våra förhållningssätt gentemot varandra som arbetskamrater och gentemot kunder är fortsatt starka. Även vad gäller bedömningen hur väl företaget lever upp till sina löften till medarbetarna har utvecklats positivt.

PLANER OCH KLIMATMÅL

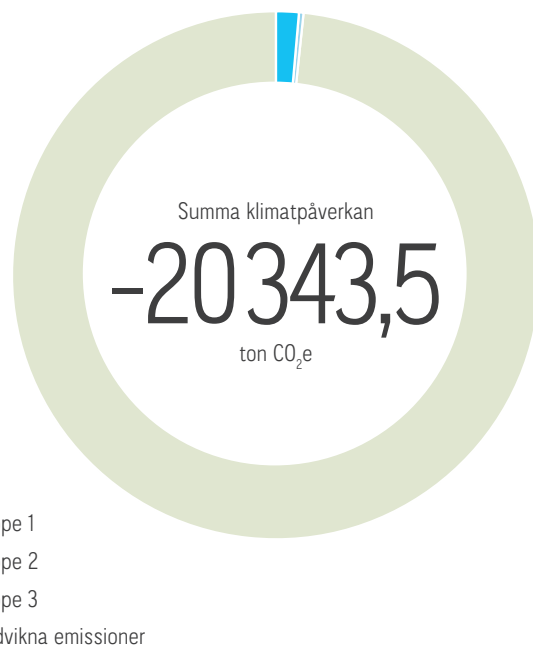
Genom att vi, från och med 1 januari 2018, har bytt ut naturgas mot biogas går vi vidare i arbetet mot att bli 100 % förnybara i fjärrvärmeproduktionen och på så sätt minska vårt klimatavtryck. Det är ett fortsatt stort intresse från fastighetsägare att ansluta sig till fjärrvärmens i Falkenberg och vi har en kö av nya kunder som vill ansluta sig. Det innebär att användning av naturgas i Falkenberg i ännu större utsträckning kommer ersättas med förnybar fjärrvärme. Ökade fjärrvärmeleveranser leder till ett behov av utökad produktionskapacitet baserat på biobränsle. Vi fortsätter arbetet för fler biobränsleeldade pannor. När det gäller utsläppen från våra egna fordon är målet för 2018 att få ner utsläppen till 5 ton koldioxid.

Tillsammans med kommunen har Falkenberg Energi tagit fram en plan för laddinfrastrukturen för att tillgodose behovet av så väl publika laddare som laddare till kommunens egna elbilar.

Målet för oss är att hela Falkenberg Energi ska vara fossilfritt.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2015	2017	
Scope 1	500,0	190,4	
Transport - Biogas	0	0	
Transport - Diesel (B5)	15,9	18,6	
Transport - E85 bioetanol	0,2	0	
Transport - Petrol	6,2	6,9	
Stationär förbränning - Olja	30,1	36,7	
Stationär förbränning - Naturgas	447,7	128,1	
Scope 2	0	0	
Elektricitet Bra Miljöval	0	0	
Scope 3	42,1	39,4	
Övriga tjänsteresor	0,3	1,8	
Flygresor	1,7	2,6	
Avfall	0,3	5,9	
Godstransporter	39,8	29,1	
Undvikna utsläpp	-21 276,8	-20 573,3	
Totala utsläpp	-20 734,7	-20 343,5	

Halmstads Energi och Miljö AB (HEM) är det ledande energi- och miljöföretaget i Halmstadsregionen och ägs till 100% av Halmstads kommun. HEM omsätter cirka 900 mkr och har runt 240 anställda. Uppdraget är att på affärsmässiga grunder erbjuda produkter och tjänster för god energiförsörjning och avfallshantering. HEM ska också stimulera och underlätta för intressenter att minska negativ miljöpåverkan och bidra till en bättre miljö. Detta gör vi framförallt genom att arbeta med tjänster och produkter inom avfall, återvinning, fjärrvärme, fjärrkyla, el och energitjänster med tillhörande infrastruktur. Läs gärna mer om oss på www.hem.se.

ÅTGÄRDER 2017

I januari 2017 öppnades Hallands första kunskapscenter Växtvärket för skolorna i Halmstads, Laholms och Hylte kommun. Växtvärket är ett samarbetsprojekt mellan kommunala bolag, kommunen och näringslivet där HEM varit initiativtagare och projektledare. Målet är att lära barn och ungdomar att ta ansvar för omgivning och miljö genom kunskap och aktiva val.

Utsortering och tillvaratagande av matavfall är en stor miljövinst. Genom att ta tillvara på energi och värdefulla näringsämnen som finns i maten skapar vi ett slutet kretslopp. I Halmstad vill vi göra det så enkelt som möjligt för invånarna. 2017 invigde vi därför vår optiska sorteringsanläggning, vilket är ett system för att kunna separera matavfallet från det övriga hushållsavfallet.

Tack vare ett KLIV-bidrag (Klimatklivet) från Naturvårdsverket för att uppföra nya uttag för laddning av elbilar har 30 laddstationer kunnat uppföras i Halmstad under 2017.

HEM har publicerat sin första hållbarhetsredovisning, vilken är inspirerad av GRI:s riktlinjer och beskriver HEM:s arbete med hållbarhetsfrågor för verksamhetsåret 2017.

ANALYS OCH KOMMENTARER

HEM har gjort ett klimatbokslut varje år sedan 2012 och liksom tidigare år visar bokslutet att HEM genom sin verksamhet bidrar till en betydande minskad klimatpåverkan totalt sett. Detta innebär att HEM producerar nyttigheter såsom värme, el och avfallsbehandling med lägre klimatpåverkan än vad som hade skett om HEM inte hade funnits.

Ett exempel på detta är förbränningen av avfall. Avfallsförbränningen medför en stor direkt klimatpåverkan. Samtidigt bidrar den till undviken klimatpåverkan genom att vi tillvaratar energin i avfallet och använder den som fjärrvärme. Om vi inte hade gjort det hade energin producerats på ett sätt som hade inneburit en större klimatpåverkan och avfallet hade behandlats någon annanstans. Djupare analyser av 2017 års resultat presenteras på vår hemsida under maj.

Detta betyder inte att vi kan luta oss tillbaka och vara nöjda. Verksamheten står fortfarande för en relativt stor miljöpåverkan och för oss är det viktigt med ett aktivt miljöarbete för att skapa förutsättningar för en enkel och miljösmart vardag.

Målet för Växtvärket år 2017, att möta 1000 elever i årskurserna 1-9, överstegs med råge då besökarantalet nådde fantastiska 2846. En rad aktiviteter arrangerades på plats som Skräpplockardagar och heldagar tillsammans med Naturskolan då gästande elever både kunde aktivera sig i utställningen och plantera egna fröer för att följa kretsloppet från jord till bord.

HÅLLBARHETSARBETE

Energi- och återvinningsbranschen är i fokus för såväl det nationella som det lokala hållbarhetsarbetet och vår verksamhet befinner sig i stormens öga. Med vårt utbud av produkter och tjänster kan och vill vi göra skillnad. Nu flyttar vi fram positionerna ytterligare och fortsätter vårt arbete med att vara ett företag med ett miljö- och hållbarhetsarbete i framkant. För att lyckas vägleds vi av fyra strategiska prioriteringar:

Möta kundens behov. Vi lever i en föränderlig värld med kundbehov som ökar i takt med teknikutveckling. Vi förbereder oss för framtiden och genomför nödvändiga satsningar kommande år, med kompetenssäkring, genom att möta kundernas förväntningar och inte minst genom att öka takten på automatisering och digitalisering.

Utvecklas genom samarbeten. Vi har organisationen och kompetensen att möta kundernas krav på hållbara energilösningar och ökade krav på utsortering av avfall. Men detta är inget vi kan göra på egen hand. Samarbeten med kunder, leverantörer och andra partners är en förutsättning för utveckling.

Miljöarbete i framkant. Under året ger vi vårt hållbarhetsarbete ytterligare fokus. Det ska vara en del av företagets DNA och genomsyra allt vi gör. Utöver vår egen verksamhet ska vi även verka för hållbarhetsfrågor i vår omvärld.

Framtidssäkra driften. Vi står väl rustade med rätt kompetens och anläggningar i god kondition för de närmaste årens behov, men kommer på sikt att uppgradera produktionsanläggningar för att möta ökade miljökrav. Inom elnätsområdet har vi ett anläggningsbestånd i mycket gott skick, med hög driftsäkerhet och god tillväxt.

PLANER OCH KLIMATMÅL

Behovet av bostäder skapar nya samarbetsformer över gränserna. I kommunens översiktsplan lyfts området Tullkammarkajen fram som ett utbyggnadsområde. Ambitionen är att området ska genomsyras av långsiktig hållbarhet.

Halmstads Energi och Miljö, Laholmsbuktens VA och Teknik- och Fritidsförvaltningen har inlett ett samverkansprojekt för att hitta nytänkande idéer för infrastrukturen i området och för att bidra till kommunens vision. Tillsammans med andra intressenter ska man konkretisera ambitioner och utvecklingsmöjligheter för Tullkammarkajen och förse samhällsbyggnadskontoret och beslutsfattare med nya, realistiska och ekonomiskt underbyggda hållbara lösningar inom de områden samarbetsparterna är verksamma.

Andra aktuella utvecklingsområden är bland annat att öka utsorteringen av matavfall, öka andelen fossilfria fordon i verksamheten, förbättra kommunens infrastruktur för laddning av elbilar och att utveckla vår hållbarhetsrapportering.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)		
Kategori	2016	2017
Scope 1	80 888	94 579
Trädbränslen	1 720	1 831
Bioolja	0	0
Avfall (CO ₂ och lustgas)	72 069	88 238
Eol	573	573
Naturgas	6 438	3 845
Elnät, läckage av SF ₆ +diesel för reservkraft	19	24
Div. småutsläpp (egna fordon och arbetsmaskiner)	70	68
Scope 2	25 598	24 591
Hjälpel kraftvärme- och värmeverk	22 833	22 275
Hjälpel biogas och biogödsel	158	130
El till kylmaskiner	2 601	2 180
Övrig elkonsumention	6	6
Scope 3	9 080	8 271
Trädbränslen	1 178	1 254
Bioolja	0	0
Avfall	2 541	2 919
Eol	47	47
Naturgas	1 244	743
Vattenkraft, solkraft och vindkraft	12	11

Transport och hantering av restprodukter	261	274
Emission från plast till balning av imp. avfall	16	44
Biogas och biogödsel	118	102
Fjärrvärmennät (nya och utbytta ledningar)	425	48
Elnät, nya ledningar och kablar	442	521
Kemikalier (utsläpp vid uppströms produktion)	2 421	2 102
Diverse småutsläpp (tjänsteresor, post, mm)	375	204

Indirekt undviken klimatpåverkan	-285 841	-297 309
Undvikna utsläpp genom återanvändn.	-184	0
Undviken alt avfallsbehandling (deponering)	-87 207	-100 634
Undvikna utsläpp genom biogas	-397	-343
Undvikna utsläpp genom biogödsel	-79	-68
Undviken alternativ kylproduktion	-3 000	-2 527
Undviken jungfrulig produktion, pga MÅV*	-7 994	-9 887
Undvikna utsläpp från återv. av fjärrvärmeledn.	-1	-1
Undviken alt. uppvärmn. av bostäder/lokaler	-124 729	-117 198
Undviken alternativ elproduktion	-57 623	-60 772
Undvikna utsläpp genom karbonatisering av slagg	-638	-729
Undvikna elnätsförluster	-3 991	-5 151

Summa klimatpåverkan	-170 280	-169 870
-----------------------------	-----------------	-----------------

* MÅV=Materialåtervinning

Halmstads Fastighets AB ägs av Halmstads Kommun. Bostadsbolaget omsätter drygt 750 miljoner kronor och har cirka 100 anställda. Fastigheterna, som består av drygt 10 000 lägenheter och lokaler värderas till cirka 11 miljarder kronor. Som en ledande aktör på bostadsmarknaden i Halmstad inser HFAB vikten av att bidra till att framtidssäkra vårt bestånd. Därför är det av stor vikt att arbeta för en sänkning av energiförbrukningen och företagets koldioxidavtryck (carbon footprint).

ÅTGÄRDER 2017

År 2017 präglades av lägenhetsproduktion och större underhållsprojekt. I nyproduktion tillämpas passiv- och lågenergi-husteknik som resulterar i att köpt energi klart understiger 55kWh/m² A-temp samtidigt som lagstiftningen kräver 75.

Våra nya hus är välisolerade, täta och effektivt ventilerade. Husen förses med vattensnåla armaturer, vattensparutrustning, individuell mätning och debitering, IMD, av varmvatten och el. Energisnål fastighetselutrustning och energieffektiva vitvaror i lägenheterna installeras och den minimerade mängden energi som erfordras tillförs effektivt genom fjärrvärme, solkraftanläggningar och bergvärmepumpar. I samband med större underhållsprojekt energieffektiviseras även äldre fastigheter som förses med lågenergi-husteknik exempelvis med värmepump-teknik som återvinner värme ur bostädernas frånluft.

Under 2017 startade inflyttningen i ett större bostads-husprojekt där HFAB köper in all el till husen i en punkt och därefter fördelningsmäter i syfte att kunna leverera lokalt producerad solet till hyresgästerna. Dessutom tog HFAB i drift sex elbils-laddningsplatser.

ANALYS OCH KOMMENTARER

HFAB har målmedvetet och framgångsrikt minskat sin totala energiförbrukning åren 2001–2017 med 32%! 1998 fanns 2920 lägenheter som värmdes via ej förnybar energi. Vid års-skiftet 2011/2012 fanns endast 193 lägenheter kvar av dessa och de värmer vi via grön vattenkraftsel eller grön biogas. Resterande 2727 lägenheter har konverterats till fjärrvärme eller pellets vilket sammantaget gör HFAB koldioxidneutralt på det vi kan påverka, därav HFABs låga klimatpåverkan.

Det är en självklarhet för oss att den energi vi tillför våra bostäder är förnybar. Nu fortsätter vi att fokusera på att ytterligare minska behovet av energi, att energieffektivisera.

HFABs totala energiförbrukning för uppvärmning och fastighetsel var 2001 i genomsnitt 149 kWh/m² A-temp. 2017 redovisar HFAB i genomsnitt 101 kWh/m² A-temp, normalårs-korrigerad förbrukning (värme 90 kWh/m² och fastighetsel 11 kWh/m²). HFABs totalt uppvärmda area är cirka 940 000 m² A-temp.

Sveriges första plusenergiflerbostadshus i Harplinge, nominerat till Årets Bygge 2015

Byggnaden med åtta lägenheter är utformad för att under ett år producera mer energi via solceller vad byggnaden förbrukar för värme, varmvatten, fastighetsel och hushållsel. Projektet har bidragit till nytänkande om energieffektiva byggnader. Det första året i drift producerade soleanläggningen 38 MWh varav 30 MWh såldes som överskott på elnätet. Totalt köptes in 16 MWh från elnätet, alltså "ett plus" på 14 MWh.

HÅLLBARHETSARBETE

HFABs främsta framgångsfaktor är vårt systematiska sätt att arbeta med energieffektivisering, vårt energiledningssystem. HFABs energiledningssystem kännetecknas av ett ständigt förbättringsarbete i form av driftsuppföljning, energi- och driftsanalyser med åtgärdsförslag, genomförande av åtgärder samt ny driftsuppföljning. Detta arbete har byggt upp en kunskap i företaget som är en förutsättning då vi realiserar högt ställda klimat- och energimål. En annan viktig framgångsfaktor är att följa verksamheten och dess behov av förnyelse och underhållsåtgärder för att i samband med dessa åtgärder även energieffektivisera. Detta arbetssätt ger god ekonomi.

HFABs Miljöpolicy

- Verksamheten i HFAB skall präglas av ett starkt miljötänkande och ständiga förbättringar
- HFAB skall förvalta och bygga fastigheter med sund inomhusmiljö och kretsloppstänkande
- HFAB skall sträva efter att följa tillämplig miljölagstiftning med god marginal
- För att nå en långsiktigt hållbar samhällsutveckling arbetar HFAB för att minska sin miljöpåverkan

HFABs energiledningssystem

Varje år ska vi analysera ett antal fastigheter för att se om möjlighet finns att effektivisera energi- och vattenförbrukningen samt förbättra inomhusklimatet.

Till grund för val av fastigheter som ska analyseras:

- hög förbrukning av energi och/eller vatten;
- energi som ej är förnybar;
- dåligt inomhusklimat;
- andra förbättringar kommer att ske i fastigheten (renovering, underhåll eller ombyggnad)

"Energieffektivisering beaktas i affärsplanearbetet"

PLANER OCH KLIMATMÅL

"Energianvändningen inom HFAB skall ytterligare optimeras samtidigt som inneklimatet förbättras"

"Användningen av förnybara, miljöanpassade och lokala energikällor skall eftersträvas"

HFAB ska arbeta för att minska sitt koldioxidavtryck (carbon footprint). HFAB ska verka för att energiförbrukningen går från 2017 års nivå på 101 kWh/m² A-temp till 85 kWh/m² A-temp år 2030. Vattenförbrukningen ska minska till en nivå 2030 på 1220 l/m² BOA-LOA.

Samtliga HFABs verksamhetsbilar ska drivas med förnybara bränslen eller grön el.

HFAB ska se över hur vissa befintliga utvändiga parkeringsplatser i beståndet kan förses med laddningsmöjligheter för elbilar. I nyproducerade fastigheter kommer det att finnas speciella platser att hyra som är försedda med laddningsmöjligheter.

Under 2018 kommer HFAB delta i SABOs nya klimat- och energiinitiativ samtidigt som samtliga fastigheter kommer att energideklaras.

Foto: Patrik Olsson

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)	
Kategori	2017
Scope 1	106,6
Transport - Diesel	2,8
Transport - Petrol	1,4
Stationär förbränning - Träpellets	51,2
Stationär förbränning - Biogas	51,2
Scope 2	1246,4
Fjärrvärme - Halmstad	1246,4
Elektricitet Bra Miljöval	0
Totala utsläpp	1353

- Scope 1
- Scope 2

HMS står för Hardware Meets Software™. HMS produkter och lösningar gör det möjligt för maskiner att koppla upp sig mot olika system. Miljontals robotar, transportband och annan affärskritisk utrustning runt om i världen förlitar sig på HMS teknologi för industriell kommunikation. HMS omsätter 1 183 Mkr, sysselsätter 542 personer och är noterat på OMX Nasdaq Nordic. På huvudkontoret i Halmstad arbetar 220 anställda. Utvecklingscenter finns i Halmstad, Tyskland, Belgien och Spanien. Lokala kontor finns i Kina, Danmark, Frankrike, Tyskland, Italien, Indien, Japan, Storbritannien och USA. Företaget har egen verksamhet inom bl.a. FoU, inköp, produktion, försäljning och kundsupport. www.hms.se.

ÅTGÄRDER 2017

Under 2017 har mål med inriktning på hållbarhet definierats och godkänts av koncernledningen samt integrerats i strategiarbetet.

Från och med 1 januari 2017 ska större företag hållbarhetsrapportera. HMS hållbarhetsrapport har därför anpassats enligt de nya reglerna i ÅRL.

HMS i Halmstad har bytt ut poolbilarna från diesel till hybridbilar och installerat laddstolpar. Energikartläggning genomfördes under året av verksamheterna i Halmstad och tyska Ravensburg och driftoptimeringar för reducering av energiförbrukningen genomfördes därefter. Leverantörer i Asien har följts upp och kontrollerats med avseende på miljödeklARATIONER. För produkten eWON Netbiter har papper ersatt skum vid paketering. Kontoret i Tyskland har tagit fram initiativ för ett papperslöst kontor med planerad start 2018.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Under 2017 har besparingspotentialen i resor och minskade koldioxidutsläpp ökat med 37 % jämfört med 2016, pga. användning av alltfler Talk2M produkter.

2017 var elförbrukningen från HMS tre affärsenheter i Sverige, Tyskland och Belgien 1094 MWh och andelen förnyelsebar energi var 85,4 %. Elförbrukningen har ökat med 8 % vilket beror på växande verksamhet och lokalytor. Energiförbrukningen i förhållande till antal levererade produkter har däremot minskat med 58 % sedan 2015, vilket visar på en effektivare energianvändning för framställning av produkter. Direkta utsläpp omfattar bränsle till fordon som används vid affärsresor. Utsläppen från dessa fordon har ökat något. Antalet bilar som används för affärsresor har ökat med sex stycken.

Den indirekta energiförbrukningen kommer från el. Under 2017 har utsläppen från elförbrukningen minskat då energimixen i Belgien blivit betydligt grönare.

Scope 3 omfattar inkommande transporter av material till Sverige. Utsläppen från transporter av inkommande material har ökat vilket beror på kraftigt ökade volymer av tillverkade produkter.

HMS är ett globalt företag med verksamhet i många länder. För att uppnå gemensamma mål och tillväxt med kvalitet krävs en stark gemensam företagskultur och värdegrund. Vi styr vårt arbete med arbetsmiljö, jämställdhet och lönesättning med vår gemensamma värdegrundspolicy som sammanfattas i HMS High Five.

HMS medarbetare erbjuds spännande personlig såväl som arbetsmässig utveckling i en modern, dynamisk och växande organisation med många internationella kontaktytor och goda karriärmöjligheter.

HÅLLBARHETSARBETE

Hållbar tillväxt för oss består av tre delar – ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet – som är ömsesidigt beroende av varandra. För oss handlar hållbar tillväxt om att förbättra för kunder, miljö och människorna i vår omgivning och i alla sammanhang där vi är verksamma.

HMS ledning har fastställt fyra särskilt viktiga fokusområden inom hållbart företagande som skapar grunden för hur HMS ska bidra till en hållbar samhällsutveckling;

- Innovativa produkter och attraktiva lösningar
- Energieffektivitet
- Attraktiv arbetsgivare
- Ansvarsfulla affärer

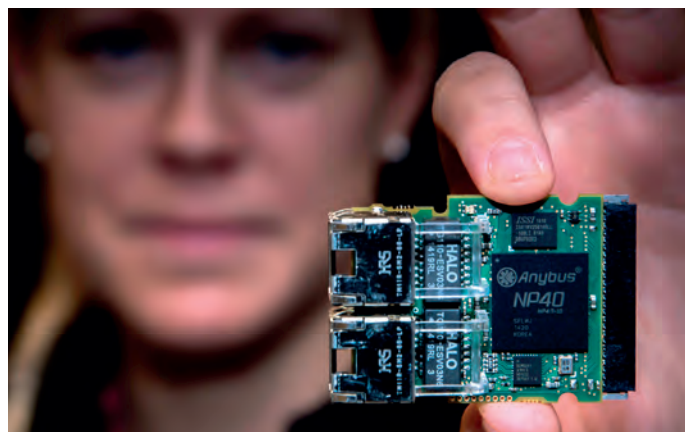
HMS genomför intressentdialoger för att ta reda på vilka hållbarhetsfrågor våra kunder, medarbetare, investerare och ägare anser ska prioriteras. De hållbarhetsaspekter som betraktas som mest väsentliga är miljöpåverkan från produkter och tjänster, energiförbrukning i fastigheter, växthusgasutsläpp (tjänstebilar, elförbrukning och trans-porter av inkommande material), elektronikavfall, antikorruption, kundintegritet, besparingspotential genom användning av produkter, kompetensutveckling och leverantörsbedömning av mänskliga rättigheter. En dialog om vad som är väsentligt pågår kontinuerligt för att få värdefull feedback för ett effektivt hållbarhetsarbete.

Under 2017 har hållbarhetsmål för de fyra fokusområdena definierats och godkänts av koncernledningen samt integrerats i strategiarbetet. Vi tar nu avstamp i resultatet för 2017 och fortsätter arbeta med våra prioriterade frågor.

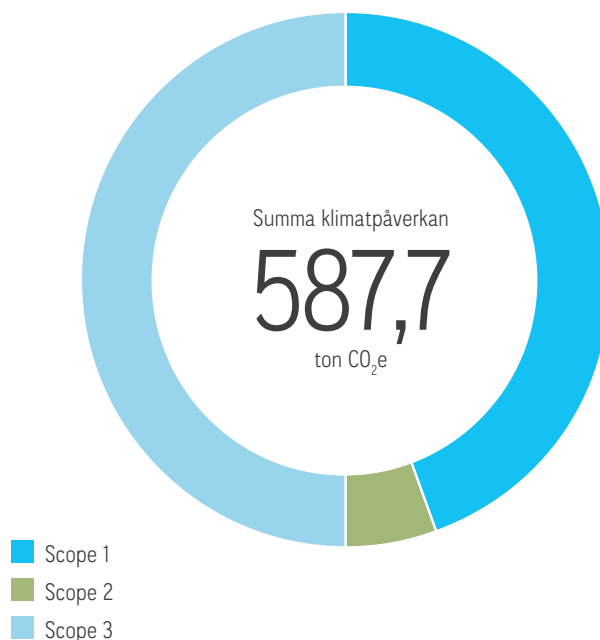
PLANER OCH KLIMATMÅL

HMS målsättning är att utveckla produkter som bidrar till förbättrad energieffektivitet och minskade utsläpp. HMS följer ett antal nyckeltal kopplade till utsläpp av växthusgaser och energiförbrukning, förnybar energi samt minskade utsläpp för kunder, med syfte att minimera kostnader och negativ miljöpåverkan.

Produkter konstrueras för användning under lång tid i krävande miljöer. Möjlighet till reparation och uppgradering i fält är väsentlig för att uppnå maximal livslängd. Produkternas utformning avseende låg vikt, liten formfaktor och effektiv paketering sparar materialresurser och ger en lägre miljöpåverkan i logistikkedjan.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2016	2017	
Scope 1	251	261,9	
Transport - Diesel	251	258,1	
Transport - Petrol		3,8	
Scope 2	65,9	31,8	
El - belgisk mix	65,9	31,8	
Elektricitet - bra miljöval Tyskland	0		
Elektricitet - bra miljöval Belgien	0		
Elektricitet - bra miljöval Sverige	0		
Scope 3	147,8	294	
Godstransporter	147,8	294	
Totala utsläpp	464,7	587,7	

Varberg Energi är en energi- och IT-koncern som ägs av Varbergs kommun genom Varbergs Stadshus AB. Vi är idag 110 anställda och omsätter årligen knappt 540 miljoner. Företagets verksamhetsgrenar är; el, elproduktion, fjärrvärme, gas, energioptimeringstjänster och bredband. Vi finns med andra ord med i våra kunders vardag dygnet runt, året om och för både nyttans och nöjets skull. Vår omtanke om miljön innebär att vi sedan lång tid tillbaka bedriver egen produktion av förnybar energi. Vi marknadsför och säljer el till våra kunder under namnet VIVA, som står för vind, vatten och sol- tre rena och förnybara energikällor. www.varbergenergi.se.

ÅTGÄRDER 2017

Vi har under året satsat på att göra våra transporter fossilfria och har börjat använda bibränslet EcoPar Bio som ersätter fordonsdiesel. Åtgärderna resulterade i en påtaglig sänkning av CO₂-utsläpp från våra transporter.

Vid vårt fjärrvärmeverk har vi investerat i en biogaspanna på 1 MW. Biogasen levereras från vår närmaste granne reningsverket/Getteröverket. Vid reningsprocessen produceras biogas som tidigare facklades bort men nu blir till värme i fjärrvärmenätet.

Vi har beviljats så kallade "gröna lån" för investeringar i vårt fjärrvärmeverk. För att få klassificera sitt lån som grönt ska lånet vara kopplat till en investering som främjar en hållbar utveckling.

Vi har byggt en ny panncentral med två biobränsleeldade pannor i Tvååker för att kunna ansluta fler kunder till vår fjärrvärme, en av dem var Naturbruksgymnasiet i Munkagård.

I samband med Stadsutvecklingsprojektet har vi påbörjat ombyggnation och flytt av ledningar. Utmed Östra Hamnvägen har vi lagt ned en ny fjärrvärmeledning vilket kommer att möjliggöra att boende i Västerport kan ansluta sig till fjärrvärmenätet i framtiden.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Smarta energilösningar och egen sol-, vind- och vattenproduktion gör att vi under 2017 har bidragit med 131 570 ton i undvikna CO₂-utsläpp. Resultatet är 7 % bättre än 2016, vilket beror på flera faktorer:

Vår förnybara vind-, vatten- och solelproduktion ökade med 12 % jämfört med föregående år.

Vår fjärrvärmeproduktion baserades 2017 på en bränslemix av 99 % förnybar energi – 63 % restvärme från Södra Cell Värö och 36 % biobränsle som flis, pellets, briketter, biogas och bioolja. Mer restvärme och minskad andel fossilt bränsle bidrar till att den direkta klimatpåverkan har minskat.

Vi har under året ersatt dieseln till våra fordon med biodieseln EcoPar Bio vilket är ytterligare ett exempel på hur vi minskar klimatpåverkan.

En viss direkt klimatpåverkan visar de utsläpp som vår egen verksamhet ger upphov till. Det handlar framförallt om skorstensutsläpp från våra anläggningar men även om transporter, förbrukningsmaterial, arbetsmaskiner och tjänsteresor.

Varberg Energis bidrag till att sänka klimatpåverkan under 2017 motsvarar utsläppen från drygt 17 000 varv runt jorden med bil.

Vi byter belysningen på Varbergs gator till ny energieffektiv LED-belysning. Det kommer att innebära en halvering av nuvarande energiförbrukning.

HÅLLBARHETSARBETE

För oss på Varberg Energi är hållbarhetsarbete långt ifrån något nytt. Redan för 27 år sedan invigde vi landets första vindkraftspark och kunde börja leverera vindproducerad el till våra kunder.

Vi är sedan 2001 certifierade enligt miljöstandard ISO 14001. Certifikatet i sig är dock inte det viktigaste för vår del; det handlar mer om att certifieringen innebär kontinuerliga kontroller vilket gör att miljöarbetet fortsätter att vara en naturlig och viktig del av det dagliga arbetet.

2016 blev vi verifierade enligt en egendeklaration som bygger på ISO 26000, en internationell ISO-standard med riktlinjer för socialt ansvarstagande för företag. Som ett led i det arbetet har vi identifierat några områden vi fokuserar på; miljö, konsumentfrågor, samhällsengagemang och utveckling. 2017 är första året som vår hållbarhetsredovisning skall ingå i årsredovisningen.

Sedan mer än tio år driver vi vårt eget projekt "Omtanke ger energi", genom vilket vi varje år stöttar organisationer, föreningar och eldsjälur som på olika sätt kämpar för en rättvis, fredlig och medmänsklig tillvaro. Under 2017 satsade vi på Ungdomsjouren Tigerlilja för deras värdefulla arbete med ungdomar som har funderingar, frågor eller bara söker någon att prata med.

PLANER OCH KLIMATMÅL

Vi kommer att bygga en pelletspanna som ska värma Deromes nya husfabrik i Värö. Pannan kommer att tas i drift under 2018 och är resultatet av en fungerande intressentdialog.

Två nya vindkraftverk planeras i Bäckagård. De kommer att ersätta mindre verk som vi monterat ned och sålt till återbruk. Vindkraftverken kommer att bidra till fossilfri elproduktion och öka andelen egenproducerad el.

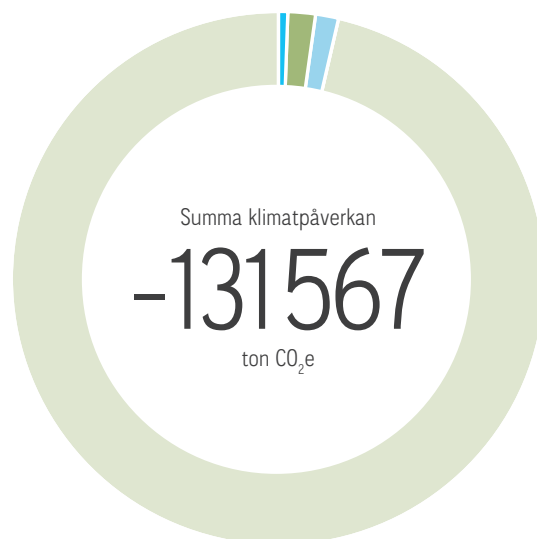
Vi fortsätter att byta till LED-belysning i gatubelysningsnätet. Vi återvinner dessutom material genom att en insats med LED-belysning monteras in i befintlig armatur. Med andra ord kommer vi att minska både energianvändning och kostnader.

Vårt ledningssystem för miljö ISO 14001 skall förnyas till ny standard ISO14001:15 i mars 2018. Nytt i standarden är livscykelperspektivet där man förväntas engagera sig i hela värdekedjan. Vi kommer att arbeta med att väva in miljö både uppströms och nedströms i värdekedjan.

En panncentral i Tvååker möjliggör att fler kan ansluta sig till fjärrvärme.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
	Kategori	2016	2017
Scope 1	<i>Förbränning bränslen</i>	1998	952
	Biobränslen	766	634
	Fossila bränslen	1140	237
	Diverse småutsläpp (egna fordon och arbetsmaskiner)	92	81
Scope 2		2 626	2 065
	Hjälpel kraftvärmeverk och värmeverk	1477	871
	Övrig elkonsumention	1149	1193
Scope 3	<i>Bränslen uppströms</i>	1 949	1 763
	Biobränslen	702	460
	Fossila bränslen	88	18
	Vattenkraft, vindkraft och solkraft	1 069	1 204
	Div småutsläpp (tjänsteresor, post, kontorspapper, mm)	90	80
Undvikna utsläpp		-129 437	-136 347
	Undviken jungfrulig produktion pga MÅV*/biologisk behandling	-274	-209
	Undvikna nettoutsläpp genom naturgasförsäljning	-1 428	-1 162
	Undvikna utsläpp genom biogasförsäljning	-1 036	-1 095
	Undviken alternativ uppvärmning av bostäder och lokaler	-37 389	-37 265
	Undviken alternativ elproduktion	-88 143	-95 391
	Undvikna elnätörluster	-1 166	-1 225
Summa klimatpåverkan		-122 864	-131 567
	Varav scope 1-3	6 573	4 780
	Varav undvikna emissioner	-129 437	-136 347

- Scope 1
- Scope 2
- Scope 3
- Undvikna emissioner

* MÅV=materialåtervinning

Varbergs Bostad är kommunens största bostadsbolag med över 5 300 hyresrätter. Vi bygger framtidens Varberg med människan och miljön i centrum. Vi blev miljöcertifierade redan 1999 som ett av de första kommunala bostadsbolagen i landet. Idag är vi även certifierade inom arbetsmiljö och kvalitet. Som Varbergsbornas eget bostadsbolag känner vi ett stort ansvar för nuvarande och kommande generationer. Därför har vi ambitionen att vårt CSR ska gå som en grön tråd genom hela verksamheten. Målet är att vara en viktig del i utvecklingen av Varberg som Västkustens kreativa mittpunkt. Vi bygger och förvaltar bostäder med trygghet, trivsel, miljö och hållbarhet som utgångspunkt. www.varbergsbostad.se.

ÅTGÄRDER 2017

2017 var ett speciellt år för Varbergs Bostad. Vi fyllde 70 år. Som en extra födelsedagspresent kunde vi vid årsskiftet konstatera att vi, genom en rad åtgärder, lyckats sänka energiförbrukningen med 23 % de senaste åtta åren. Ett resultat som gör att vi ligger i topp när det gäller energibesparingar bland landets kommunala bostadsbolag.

Under 2017 satsade vi över 132 miljoner kronor på fastighetsunderhåll. Som energibesparande åtgärder ingick tilläggsisolering samt fönsterbyten.

Vi har fasat ut förbrukningen av fossila produkter för uppvärmning och ersätt dessa med fjärrvärme.

Insatser för effektiv återvinning är en annan viktig del i arbetet för ett hållbart samhälle. Under 2017 hämtade VIVAB ca 1390 ton brännbart avfall och ca 156 ton matavfall från våra hyresgäster.

Olika arbetsfordon står för nästan 40 % av vår klimatpåverkan, men arbetet med att ha en helt fossilfri fordonspark fortsätter. I dag har vi åtta elbilar och tolv eldrivna mindre arbetsfordon. För hyresgäster som väljer eldrivna fordon har vi satt upp laddningsstolpar i fyra av våra större bostadsområden.

ANALYS OCH KOMMENTARER

2017 sattes spaden i jorden för Varbergs Bostads största nybygge i modern tid – 224 nya lägenheter på Västra Sörse. Samtidigt finns planer för totalt 1200 nya lägenheter i Varberg inom en tioårsperiod.

Goda nyheter för bostadsbristens Varberg, men som samtidigt innebär att vi måste höja ribban ytterligare för våra miljömål.

Bostadssektorn har ett stort ansvar för det gemensamma hållbarhetsarbetet. Störst miljöpåverkan från fastigheter sker i form av energianvändning för uppvärmning och genom vattenförbrukningen. Uppvärmning och drift av bostäder och kontor står för cirka 40 % av den totala energiåtgången i Sverige. Men även nybyggnadsprojekt påverkar vår miljö.

Vårt CSR-arbete måste alltså bli ännu effektivare. I samarbete med SABO kommer målen för energibesparingar att höjas ytterligare.

Dessutom ställer vi nu ännu högre krav på entreprenörer och underleverantörer på en rad punkter, med målet att miljöpåverkan ska bli så liten som möjligt.

2017 togs de första spadtagen till Varbergs Bostads största byggprojekt i modern tid. 224 hyresrätter på Västra Sörse. Som vid alla våra nybyggnationer används miljövänlig och energibesparande byggteknik. På entreprenörer och underleverantörer ställs höga krav ur miljösynpunkt.

HÅLLBARHETSARBETE

Tre byggstenar utgör grunden för vårt hållbarhetsarbete: hållbar ekonomi, hållbar miljö och social hållbarhet. Alltid med människan i centrum.

Ekonomisk hållbarhet innebär bland annat att vår ekonomiska tillväxt inte får ske till priset av ett segregerat samhälle eller en förstörd miljö. Det är en ekonomisk stabil grund som gör det möjligt för oss att både ta hand om våra gamla fastigheter och bygga nytt.

Arbetet för en hållbar miljö berör flera områden. Att alla våra nybyggen görs med miljövänlig och energibesparande byggteknik är en självklarhet, liksom att fortsätta spara energi och att arbeta effektivt med återvinning.

Detaljerna är avgörande; bikiporna för att slå vakt om den livsviktiga pollineringen, förbättrad livskvalitet genom en ny stadsdelspark, samt odlingslotter på Sörse – för att nämna några. Liksom att underhålla och utveckla utemiljöerna i våra bostadsområden.

Social hållbarhet innebär för oss att utveckla bra boende för ännu fler, liksom för olika livsstilar och situationer i livet, ett varierat boende med mindre och större lägenheter – trygghetsboende för äldre samt ungdomslägenheter för yngre som längtar efter att ta steget ut i vuxenlivet.

Vi erbjuder våra hyresgäster möjligheter till en meningsfull fritid i form av egna arrangemang och rabatterade priser på externa. Vårt samarbete med olika idrottsklubbar gör att skolor och ungdomar kan träna med sina idoler. Sommarjobb ger ungdomar chansen att tjäna en slant och prova på arbetslivet. I SKAL (SKolaArbetsLiv), som ger barn i grundskolan en praktisk inblick i arbetslivet, är vi delaktiga jämte elva andra företag i Varberg.

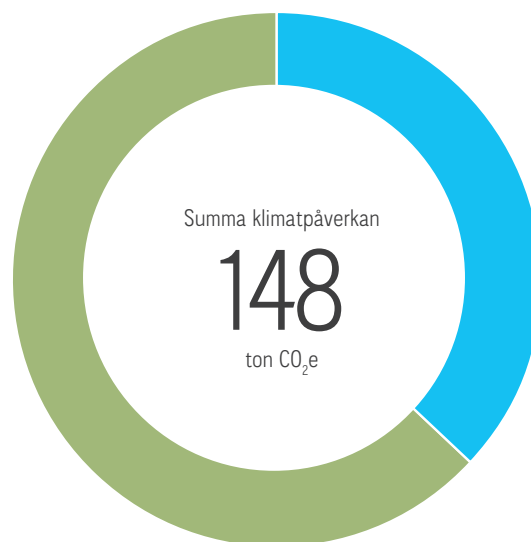
PLANER OCH KLIMATMÅL

När det gäller arbetet för en hållbar samhällsutveckling är vi övertygade om att det bara finns en väg att gå; vi måste bli ännu bättre.

- Därför höjer vi ribban när det gäller målet för framtidens energibesparingar.
- Därför utökar vi investeringarna i solpaneler – som den på Västra Sörse, som till en början kommer att generera 66 000 kwh.
- Därför satsar vi ännu mer på ny teknik. Exempelvis i form av effektivare tvätt- och torkutrustning, samt som på Lilla Drottninggatan där vi har en nedgrävd kollektorslang, som värmer/kyler uteluften till ventilationsaggregaten.
- Därför kommer all den el som vi köper in från vind och vattenkraft.
- Därför slår vi vakt om våra duktiga medarbetare för att tillsammans utveckla vår kompetens inom CSR-området ytterligare.
- Därför bygger vi vidare på samarbetet med hyresgästerna när det gäller att återvinna och spara ännu mer energi och vatten.
- Därför ska vi göra ännu mer än så.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)	
Kategori	2017
Scope 1	55,3
Transport - Biomix	0,5
Transport - Diesel (B5)	52,1
Transport - Petrol	2,8
Scope 2	92,8
Fjärrvärme Varberg Energi	92,8
Elektricitet Bra Miljöval	0
Totala utsläpp	148

- Scope 1
- Scope 2

Varbergs Fastighets AB (VFAB) är kommunens eget fastighetsbolag. Vårt uppdrag är att medverka till utvecklingen av Varbergs kommun genom att bygga, utveckla och förvalta samhällsnyttiga och attraktiva fastigheter samt bedriva parkeringsverksamhet. Bolaget bildades 1970 och är ett helägt dotterbolag till Varbergs Stadshus AB som i sin tur ägs till 100 % av Varbergs kommun. VFAB har en samlad kompetens med tre huvudområden: projektledning, fastighetsförvaltning och parkeringsverksamhet. Utöver detta finns stödfunktioner inom ekonomi, HR, kommunikation och hållbarhet. Företaget har totalt 25 anställda och omsättningen för 2017 uppgick till 360 MSEK.

ÅTGÄRDER 2017

Under 2017 blev VFAB miljödiplomerade enligt Svensk miljöbas. Miljödiplomeringen lägger grunden för ett långsiktigt och systematiskt arbete i alla delar av vår verksamhet.

Under året har fastigheterna Sparbankshallen och Campus varit i fokus ur ett energiperspektiv, där både energieffektivisering och driftoptimering har setts över. Vi har även satt upp solceller på Sparbankshallens tak och fasad. Andra energi- och klimatåtgärder som gjorts är installation av LED-belysning i flertalet av våra parkeringshus samt laddningsstolpar för elbilar i ytterligare ett av våra parkeringshus.

I byggprojekten har vi under året börjat arbeta mer systematiskt redan i upphandlingsskedet med vilka miljökrav som ställs på entreprenören. Arbetet följs upp löpande i varje projekt och på sikt är ambitionen att kunna följa upp exempelvis energi- och avfallsstatistik i varje projekt.

Sedan december 2017 bedrivs hållbarhetsfunktionen som en egen avdelning på VFAB med hållbarhetschefen i bolagets ledningsgrupp. Detta innebär en uppväxling i VFABs hållbarhetsarbete.

ANALYS OCH KOMMENTARER

De mest klimatpåverkande aktiviteterna 2017 är avfall i våra byggprojekt följt av användning av köldmedier. Tillsammans står dessa för 72 % av de totala utsläppen, under 2017 har avfallsstatistik från tre projekt samlats in (två projekt 2016).

Vad gäller avfall i byggprojekt står fraktionerna som går till deponi eller förbränning för en betydande klimatpåverkan. Vi behöver arbeta tillsammans med våra entreprenörer för att minska dessa fraktioner till förmån för fraktioner som kan gå till materialåtervinning.

Köldmedier är en fråga som vi tidigare ej arbetat aktivt med utifrån ett klimatperspektiv. Under året har vi haft ett antal haverier i några anläggningar, med betydande utsläpp som följd. Detta har medfört att vi släppt ut nästan 70 ton koldioxidekvivalenter från köldmedier, mot 0–4 ton under tidigare år.

I klimatbokslutet har vi ändrat angreppssätt och har valt att utelämma underlag från våra hyresgäster. Anledningen är att vi önskar få en ökad förståelse för vår egen påverkan innan vi inkluderar andra aktörer nedströms. Detta har korrigerats i tidigare års klimatbokslut.

Under året har Sparbankshallens fasad klätts med solceller. Den årliga produktionen beräknas bli 135 000 kWh. Fasaden vetter mot Påskbergsvallen och sydöst.

HÅLLBARHETSARBETE

Utgångspunkten för VFABs hållbarhetsarbete är Varbergs vision – Västkustens kreativa mittpunkt och visionens två förhållnings-sätt: Delaktighet och Hållbarhet. Visionens förhållningssätt om hållbarhet innebär att vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

Kommunen har tagit fram fyra hållbarhetsinriktningar som ska vara vägledande i allt hållbarhetsarbete även på VFAB: Varberg visar vägen, Livskraftiga ekosystem, Hållbar resurs-användning och Välmående samhälle. Samtliga inriktningar har på olika sätt koppling till vårt arbete för en minskad klimat-påverkan.

Fokus i VFABs hållbarhetsarbete har tidigare varit miljö- och energifrågor i våra byggprojekt. Det har handlat om bland annat energikrav på byggnader, installation av solceller samt ett aktivt arbete för miljömedvetna materialval och en sund inom-husmiljö. VFAB är medlemmar i Sweden Green Building Council (SGBC) som är en intresseorganisation för hållbart byggande. Vårt hållbarhetsarbete utvecklas nu allt mer mot att innefatta samtliga aspekter som inkluderas i hållbarhetsbegreppet, med stor vikt på social hållbarhet. Vi är sedan våren 2016 medlemmar i Öppna företaget, ett Varbergsinitiativ som syftar till att främja tolerans, antirasism och öppenhet.

Från 2018 års bokslut kommer VFAB att hållbarhetsredo-visa. Klimatbokslutet kommer att vara en del i hållbarhetsredo-visningen samt utgör ett bra underlag såväl i dialog med våra intressenter som när vi prioriterar våra mest väsentliga frågor.

PLANER OCH KLIMATMÅL

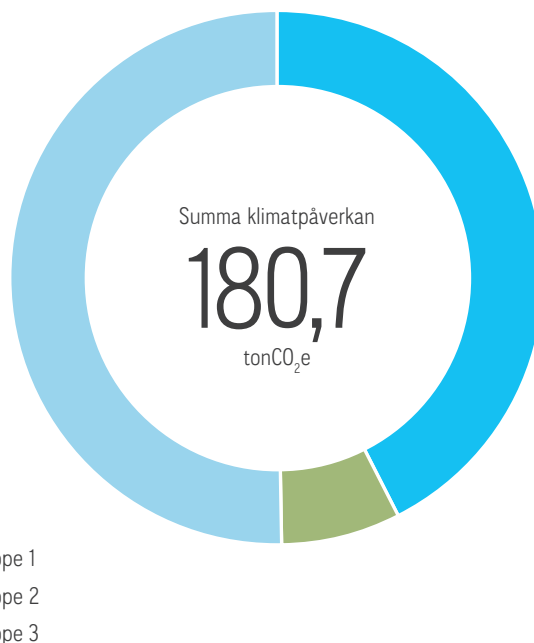
Vi ser att det finns stor utvecklingspotential i Scope 3. Aspekter vi har identifierat som intressanta ur ett klimatperspektiv rör till stor del våra byggprojekt. Det vore intressant att kartlägga såväl val av byggmaterial, energianvändning under byggskedet samt transporter till och från våra byggen. Vi kommer att behöva utveckla samarbetet med våra entreprenörer för att kunna få fram ett bra underlag till en rimlig arbetsinsats. I ett första steg kan det vara intressant att välja ett specifikt projekt som följs mer ingående för att på så sätt få en bättre bild över var i bygg-processen vi har störst klimatpåverkan.

Scope 3 går även att utveckla mer utifrån den verksamhet som bedrivs i våra fastigheter. Det kan handla om energian-vändning och uppkommen avfall hos våra hyresgäster. Denna information samlades in till Klimatbokslut 2016 men har ute-lämnats i år då vi ser att vi behöver kvalitetssäkra och utveckla klimatbokslutet mer inom vår egen verksamhet innan vi tar nästa steg.

Fastighetsavdelningen leder arbetet med att minska energiförbrukningen i VFABs fastigheter. Fastigheterna Sparbankshallen och Campus har varit först ut i en systematisk genomgång med fokus på såväl energieffektivisering och driftoptimering. Under de kommande åren ska samtliga av VFABs fastigheter gås igenom på samma sätt.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2016	2017	
Scope 1	15,8	91,6	
Stationär förbränning - Biogas	0	0	
Stationär förbränning - Pellets	11,4	23	
Transport - Diesel	0,5	1,5	
Köldmedium	3,9	67,1	
Scope 2	16,3	12,2	
Fjärrvärme Varberg Energi	16,3	12,2	
VIVA-el Varbergs Energi	0	0	
Elektricitet Varbergsortens elkraft	0	0	
Scope 3	111,4	76,8	
Avfall från byggprojekt	55	62,4	
Avfall övrigt	51,7	11,3	
Tjänsteresor - Diesel	1,5	0,7	
Tjänsteresor - Bensin	2,4	1,8	
Tjänsteresor - Tåg (SE)	0,1	0,1	
Tjänsteresor - Flyg	0,5	0,5	
Pappersförbrukning	0	0,2	
Totala utsläpp	143,3	180,7	

Varbergs Taxi består av 17 delägare, ca 70 anställda och omsatte 2017 ca 48 Mkr. Bolaget är moderbolag till Varbergs BC AB som bedriver trafikledning. Varbergs Taxi bildades 1983 i nuvarande bolagsform, men har anor sedan början av förra seklet. Vi utför olika typer av person- och godstransporter. Dygnet runt, året runt arbetar vi med den senaste tekniken för att säkert och hållbart ta kunden till sitt mål. Vårt mål är att alltid leverera service av högsta kvalitet oavsett hur frekvent man är som kund. Vår senaste utveckling är en applikation, där kunden enkelt bokar sin resa. Vi lanserar även en "Taxibutler" för enklare bokning från hotell, restauranger och köpcentrum. www.varbergstaxi.se.

ÅTGÄRDER 2017

Varbergs Taxi har 2017 gjort sitt andra klimatbokslut. Vi har under året blivit fortsatt miljöcertifierade efter en externrevision. Där arbetar vi aktivt med olika miljömål. Som aktör i taxi-branschen har våra beslut och prioriteringar en direkt påverkan på våra medarbetare och kunder, men också på vår bransch och vår omvärld. Därför ska vi ta ansvar och ligga i framkant när det gäller hållbarhetsarbete inom taxinäringen. För tre år sedan bytte vi ut vår bilpark och planerar nu ett nytt utbyte. Utvecklingen går fort inom fordonsbranschen och vi behöver nog avväga vilka fordon som är det bästa miljöalternativet. Parallellt ställs krav på fordonens storlek och räckvidd.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Våra utsläppsvärden har höjts något, dock inte beroende på de enskilda fordonens miljökapacitet utan på grund av att fordonen körts fler mil än föregående år. Vi kör som tidigare nämnts med samma fordonsflotta som föregående år och har därför inte sänkt utsläppen. Vi avser vid det förestående utbytet av fordonsflotta att också utvecklas vad gäller bränslen med mindre koldioxidutsläpp.

Varbergs Taxi har fordon för upp till 20 passagerare. Vi har även bussar avsedda för rullstolar och bårtransporter.

HÅLLBARHETSARBETE

Varbergs Taxi strävar kontinuerligt efter att minska sin miljöpåverkan. Vi arbetar ständigt med att kvalitetssäkra vår verksamhet och att utvecklas. Företaget är miljöcertifierat sedan 2011 enligt Säker Grön Taxi, vilket baseras på ISO 14 001. Miljö och socialt ansvar är sedan länge väl integrerat i vår verksamhet och vi ser arbetet som en viktig grund för att vara en seriös och långsiktigt framgångsrik aktör på marknaden.

En hållbar verksamhet som kontinuerligt utvecklas är möjlig även i taxibranschen, där vi successivt utvecklar vår hållbarhetsstrategi. För att behålla och utöka vårt försprång till våra konkurrenter arbetar vi med en långsiktig strategi för dessa frågor. Viktiga ingångsvärden till strategin har varit vår faktiska påverkan på omvärlden, vår strategiska inriktning generellt och omvärldens förväntningar på oss. De viktigaste miljöaspekterna för oss är val av fordon och bränsle samt att minska utsläppen av koldioxid, kväveoxid och svaveloxid.

PLANER OCH KLIMATMÅL

Vårt mål är att leverera en fossilfri transporttjänst år 2025. Vi vill anta transportutmaningen, att senast år 2030 endast utföra och köpa fossilfria inrikestransporter. Vi fortsätter att följa utvecklingen inom miljö- och hållbarhetsområdet inklusive utvecklingen av olika fossilfria bränslen. Viktiga mål är även att fortsätta att engagera medarbetare och nå ut till våra kunder om vårt sätt att arbeta med hållbarhetsfrågor.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)			
Kategori	2016	2017	
Scope 1	884,9	1 033,2	
Transport - Diesel	884,9	1 033,2	
Scope 2	0,5	0,5	
Fjärrvärme Varberg	0	0	
Elektricitet svensk mix	0,5	0,5	
Scope 3	0,6	0,6	
Avfall	0,6	0,5	
Återvunnet avfall	0,1	0,1	
Totala utsläpp	886	1 034,3	

- Scope 1
- Scope 2
- Scope 3

VATTEN & MILJÖ I VÄST AB

Vatten & Miljö i Väst AB, VIVAB, ägs gemensamt av Varbergs och Falkenbergs kommuner. Vi ansvarar för att alla i kommunerna har tillgång till friskt, rent och gott vatten. Vårt ledningsnät består av 300 mil ledningar för dricks-, avlopps och dagvatten. Varje dygn levereras 25 miljoner liter dricksvatten som produceras vid våra 18 vattenverk. Ledningsnätet transporterar 38 miljoner liter avloppsvatten varje dygn till något av våra 25 avloppsreningsverk för rening. Vi ansvarar även för avfallet, både insamling av hushållsavfall och det som lämnas på återvinningscentralerna. Vår vision är att skapa en förenklad miljösmart vardag för kunden. www.vivab.info.

ÅTGÄRDER 2017

2017 slutfördes spillvattenledningen Norra Kuststammen mellan Bua och Getteröverket i Varberg. Projektet har genomförts med starkt miljöfokus både under genomförandet och på lång sikt. Ledningen möjliggör fler avloppsanslutningar, effektivare rening, mindre bräddningsrisk och minskat antal transporter.

Vår första eldrivna poolbil är på plats, ett led i att öka andelen förnyelsebart drivmedel. VIVAB:s medarbetare genomförde även en enkät för att kartlägga resvanor till och från arbetet.

Under året har gaspanna och gasledningar installerats på Getteröverket i Varberg för att möjliggöra framställning av fjärrvärme ur rötgas. Arbetet förväntas vara klart under 2018. Återvinningscentraler har utökats med återbrukshus. Vi har även övergått till avfallspåsar med FSC-märkning.

Under 2017 har vi genomfört kampanjer kopplat till vårt förebyggande arbete; Skydda Ätran, Vattensmart samt kampanjer i samarbete med Svenskt Vatten exempelvis Världstolettdagen, Världsvattendagen och Biltvättarhelgen. Vi har även tagit fram en ny digital sorteringsguide för återvinning och avfall.

ANALYS OCH KOMMENTARER

Vi ser även i år att vår största klimatpåverkan uppkommer i samband med avfallshantering, rening av dricks- och avloppsvatten samt av våra transporter.

Kvaliteten på råvattnet har ändrats vilket gör att reningsprocessen kräver ytterligare reningssteg. Vi har därför investerat i en ultrafilteranläggning på Kvarnagården i Varberg, vilket medför en viss ökning av kemikalier i vattenreningsprocessen.

Arbetet med att minska energiförbrukningen fortsätter, exempelvis med egen elproduktion genom användning av biogas och vattenkraft.

2017 har belastningen från våra godstransporter minskat, där några av våra underentreprenörer har gått över till bio-bränsle, som i sin tur minskar utsläppen av koldioxid. Samtidigt har vi räknat in fler poster än föregående år för transport och avfallshantering vilket speglar sig i resultatet.

Insamlad mängd matavfall har vi valt att redovisa som undviken klimatpåverkan. Den biogas som produceras ersätter fossila bränslen. I reningsverkens klimatberäkningar ingår undvikna emissioner för framställning av biogas samt den andel slam som återanvänds till jordförbättring.

I Sverige blir vi allt duktigare på att återvinna våra sopor, men samtidigt ökar konsumtionen vilket gör att mer och mer avfall produceras. Därför räcker det inte med att återvinna utan vi måste ta nästa steg mot en mer hållbar miljö – genom att återbruka! På våra stora återvinningscentraler, Sandladan i Falkenberg och Östra Hamnvägen i Varberg, kan du lämna dina förbrukade saker till återbruk. Det som du tänkt slänga kan vara till glädje för någon annan!

HÅLLBARHETSARBETE

Hela VIVAB:s verksamhet bygger på ett miljöförbättrande arbete ur ett samhällsperspektiv. Verksamheten styrs av ett flertal lagar och förordningar som regleras till stor del av tillstånd och miljömyndigheter. Vi är även miljöcertifierade enligt ISO 14001, vilket ställer ytterligare krav på miljöförbättring. En del av certifieringen är att ta fram miljö- och kvalitetsmål. Vi på VIVAB ser klimatbokslutet som ytterligare en möjlighet att kartlägga och fördjupa vår kunskap kring vår klimatpåverkan som en del av vårt miljöarbete.

Kraven på vår VA-verksamhet höjs kontinuerligt och med omvärldsanalys håller vi oss uppdaterade kring gällande krav. Genom att aktivt delta i forskningsprojekt kopplade till vår verksamhet får vi tydligt inblick i lösningar för vattenförsörjning och avloppsvattenrening. Vi arbetar aktivt med att informera om hur våra kunder på olika sätt kan göra bra val för miljön. Det kan handla om att skydda vårt vatten (dricksvatten, dagvatten och avloppsvatten) samt vikten av att sortera och återvinna vårt avfall.

PLANER OCH KLIMATMÅL

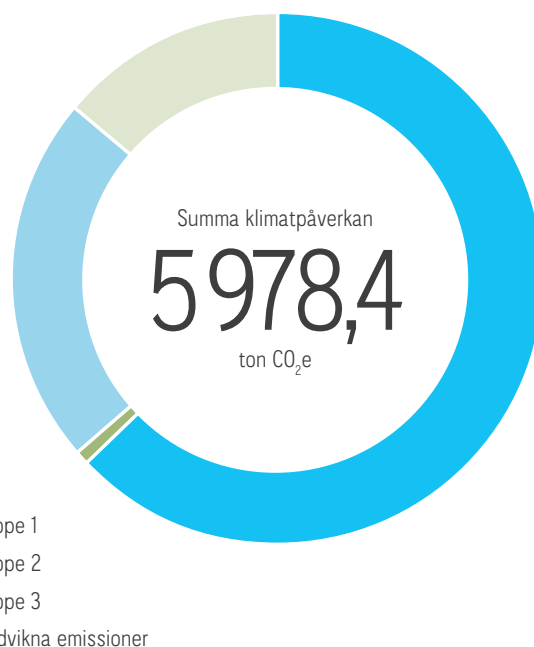
I vår verksamhetsplan 2017–2019 har vi satt två miljömål; minskad miljöpåverkan från våra transporter och effektiviserad energianvändning.

Ett arbete pågår för att anlägga en permanent avlastningsstation för att effektivt kunna transportera avfallet till förbränning. Vi planerar även att anlägga en förbehandlingsanläggning för matavfall för att lokalt kunna producera biogas.

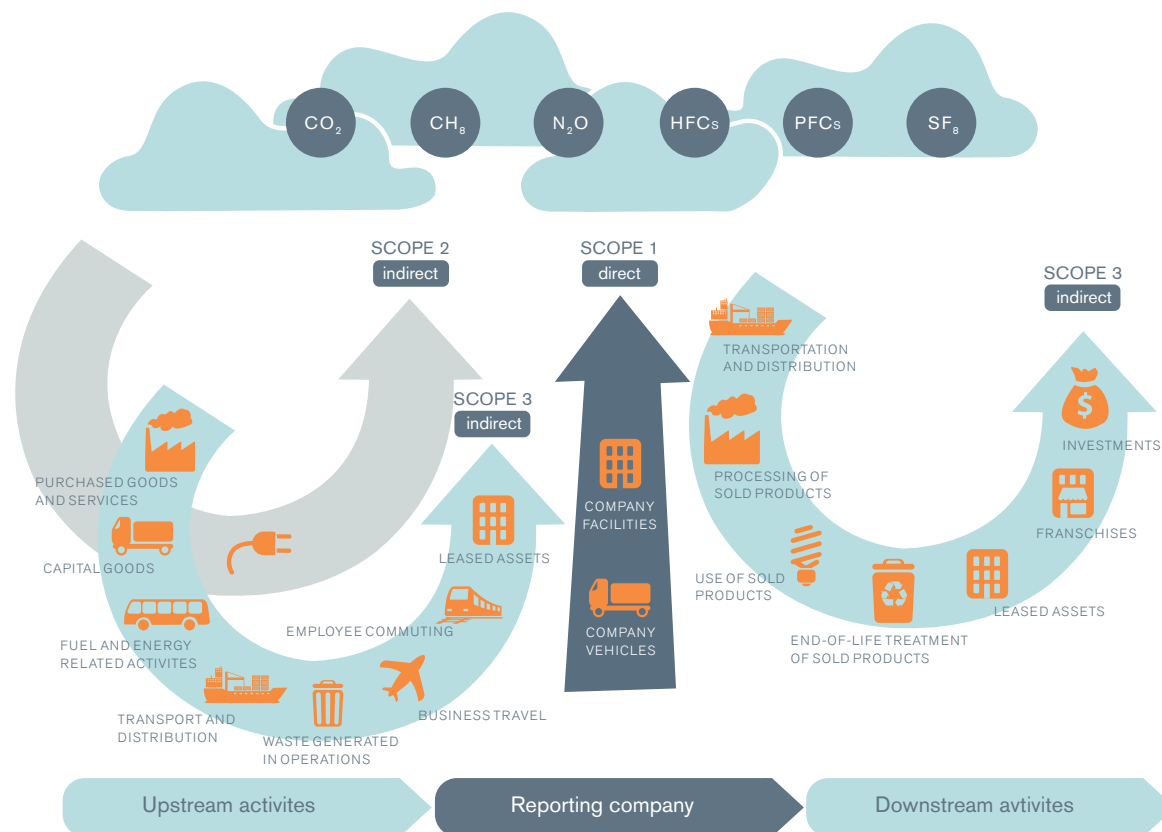
I vår slamstrategi planerar vi för en anläggning för termisk behandling av slam. Behandlingen möjliggör för fosforåterföring till livsmedelsproduktion samt utvinning av mer energi från slammet. Genom att ta fram en utbytesplan för våra fordon kommer verksamheten få en tydligare inriktning mot utfasning av fossila bränslen. För att förbättra våra framtida mätningar över våra fordon kommer vi under 2018 slutföra införandet av körjournaler.

NYCKELTAL VÄXTHUSGASUTSLÄPP (ton CO ₂ e)	
Kategori	2017
Scope 1	5 202,6
Transport - Gas	2,5
Transport - Diesel	280,3
Transport - E85 bioetanol	0,3
Transport - Petrol	19,6
Processutsläpp avloppsreningsverk	4433
Processutsläpp vattenverk	467
Scope 2	57,2
Elektricitet Bra Miljöval	0
Uppvärmning naturgas	57,2
Scope 3	1 859,2
Anställdas pendling - Gas	2,9
Anställdas pendling - Diesel	86,9
Anställdas pendling - E85 bioetanol	0,9
Anställdas pendling - Petrol	113,7
Godstransporter - Gas	50,6
Godstransporter - Biodiesel	38,3
Godstransporter - Diesel	565,2
Flygresor	2,4
Tjänsteresor - Taxi och tåg	0,3
Avfallsinsamling	998
Undvikna utsläpp	-1 140,6
Matavfall/biogas	-1 140,6
Totala utsläpp	5 978,4

BERÄKNINGSMETOD – GHG-PROTOKOLLET

Klimatbokslut Halland utgår från GHG-protokollets (Greenhouse Gas Protocol) riktlinjer vilket är den globala standarden för beräkning, hantering och rapportering av växthusgasutsläpp. GHG-protokollet ligger även till grund för GRIs standard för utsläpp, GRI 305.

GHG-protokollets standarder och verktyg används globalt av företag och organisationer för att beräkna och hantera växthusgasutsläpp. GHG-protokollets fem rapporteringsprinciper bidrar till att göra resultatet så användbart, spårbart och trovärdigt som möjligt: (i) relevans, (ii) fullständighet, (iii) jämförbarhet, (iv) transparens och (v) noggrannhet.

GHG-protokollet är enkelt att använda och anpassa till olika verksamheters behov, storlek och ambition då det är uppdelat på olika rapporteringsnivåer, så kallade Scope. Metoden innehåller tre olika scope med följande innebörd:

Scope 1 avser direkta utsläpp från källor som kontrolleras av verksamheten själva och där företaget har direkt kontroll över sin klimatpåverkan. Exempel på sådana källor är utsläpp från egna fordon och industriella processer.

Scope 2 avser indirekta utsläpp från inköpt energi. Utsläppen sker då hos producenten men räknas in i den förbrukande verksamhetens utsläppssiffror. Exempel på denna typ av källor är inköpt el, värme och kyla.

Scope 3 omfattar indirekta utsläpp som verksamheten ger upphov till men inte kontrollerar direkt. I Scope 3 finns sammanlagt 15 kategorier; åtta av dessa är uppströms i värdekedjan och sju är nedströms. Inköpta varor och tjänster, tjänsteresor, transport och distribution samt avfallshantering är några av de kategorier som ingår i Scope 3. I bilden ovan återfinns samtliga 15 kategorier.

Undviken klimatpåverkan

Undviken klimatpåverkan är en vidareutveckling av GHG-protokollet där förebyggande klimatåtgärder tas med i rapporteringen. I detta ingår åtgärder där företagets verksamhet bidrar till förbättringar av klimatet, exempelvis produktion av förnybar energi. Denna rapporteringsnivå är en viktig del för många företag för att visa på de positiva klimateffekter som företagets produkter och tjänster bidrar med till kunderna.

Läs mer om metoden och klimatberäkningar

www.ghgprotocol.org

www.globalreporting.org/standards

www.cdp.net/en

www.cemasys.com GHG-protokollets beräkningsunderlag

EMCs vision är att vara det västsvenska näringslivets främsta företagsnätverk för klimateffektiv och hållbar affärsutveckling. Vi verkar för att hitta de bästa lösningarna för att uppfylla våra medlemsföretags behov av kunskap, kontakter och nätverk. EMC tror på värdet av en samlad plattform där olika typer av aktörer kan mötas, föra dialog och tillsammans påverka och förbättra. Med Klimatbokslut Halland vill vi inspirera fler till att göra mer. Men framförallt är det ett forum för deltagande företag som har insett affärsnyttan av klimateffektiv affärsutveckling att hitta nya vägar framåt samt inspireras av andras framgångar.

www.emcsverige.se

KLIMATBOKSLUT HALLAND

Klimatbokslut Halland är ett initiativ från Energi- och MiljöCentrum (EMC) som startade 2016. Klimatbokslut Halland använder den globala standarden Greenhouse Gas Protocol som utgångspunkt i beräkningarna av utsläppssiffror och Sustainability management systemet CEMAsys används som tekniskt hjälpmedel för beräkning och rapportering av utsläppssiffrorna.

Deltagande bolag i Klimatbokslut Halland erbjuds följande:

- Tillgång till och introduktion av CEMAsys
- Genomgång av GHG-protokollet och dess innebörd
- Processtöd i arbetet med datainsamling och rapportering
- Nätverksträffar för erfarenhetsutbyte med övriga deltagande bolag
- En kommunikationsprodukt för pågående klimatarbete

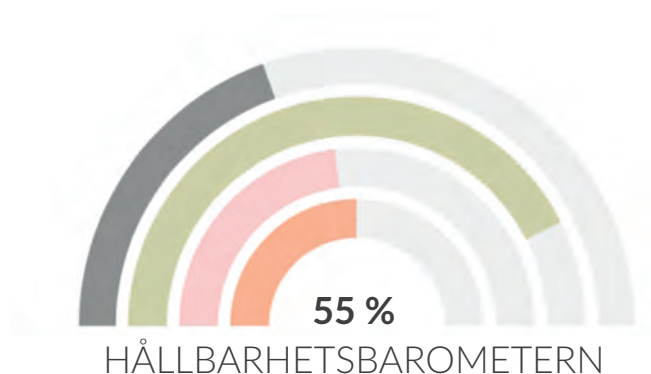
Scope 1 och 2 är obligatoriska att rapportera på i Klimatbokslut Halland. Gällande Scope 3 är det upp till verksamheterna själva att rapportera på de kategorier som anses vara väsentliga och av relevans för verksamheten.

KONTAKT

Är du intresserad av att veta mer om Klimatbokslut Halland? Kontakta oss så berättar vi mer!
Helena Björkman, 0722-12 48 85, helena.bjorkman@emcsverige.se
Tony Christensen, 0708-90 64 17, tony.christensen@emcsverige.se

HÅLLBARHETSBAROMETERN

Klimatbokslutet fokuserar på en av vår tids mest brännande frågor, klimatfrågan. Klimatet är dock bara en av många affärskritiska hållbarhetsfrågor som vi varje dag måste hantera i våra verksamheter.

För att kartlägga hållbarhetsarbetet, sprida kunskap och underlätta integrering av frågorna i affärer och verksamhet har EMC tagit fram ett digitalt verktyg. Det heter Hållbarhetsbarometern och är den perfekta utgångspunkten i företagets hållbarhetsarbete.

Hållbarhetsbarometern hjälper din verksamhet att

- Samla och överblicka hållbarhetsarbetet
- Integrera hållbarhetsarbetet i hela verksamheten
- Få inspiration och kunskap för att utveckla hållbarhetsarbetet
- Redovisa ert hållbarhetsarbete
- Kommunicera ert hållbarhetsarbete internt och externt

Gå in på www.hållbarhetsbarometern.nu för att läsa mer och registrera dig redan idag.

EKONOMI

Ekonomisk hållbarhet handlar om att skapa en sund ekonomisk utveckling som inte sker på bekostnad av den sociala eller miljömässiga hållbarheten. Då den ekonomiska utvecklingen till stor del drivs av företag har företag också en kritisk roll att spela för en ökad ekonomisk hållbarhet, exempelvis genom att verka för sunda, etiska och miljövänliga affärer.

MILJÖ

Världen står idag inför miljömässiga utmaningar som vi inte hittar motsvarighet till i mänsklighetens historia. Klimatförändringar, bristande tillgång till rent vatten, hotade ekosystem, spridning av kemikalier, luftföroreningar och bristande avfallshantering är några av alla de utmaningar som har stor påverkan på såväl miljö som människor. Företag spelar en viktig roll i arbetet med att möta dessa utmaningar, och har dessutom mycket att vinna på ett strukturerat miljöarbete.

SOCIALT

Hälsa och säkerhet, integritet och trygghet, mångfald och jämställdhet är några ämnen som rör social hållbarhet. Företag kan göra stor skillnad genom att kontinuerligt identifiera och hantera sin positiva och negativa, direkta och indirekta påverkan på människor genom hela värdekedjan. Att som företag arbeta aktivt med social hållbarhet kan dessutom hjälpa till att skapa en attraktiv och effektiv organisation med stolta medarbetare och lojala kunder.

VÄSENTLIGHET OCH INTRESSETER

En väsentlighetsanalys kan vara bra att göra för att identifiera de viktigaste hållbarhetsfrågorna för din verksamhet. Väsentlighet kan sägas vara en gräns för när en fråga blir så viktig att företaget ska prioritera den i sitt hållbarhetsarbete. På basis av detta blir det sedan lättare att utveckla en relevant strategi för och ledning av hållbarhetsarbetet.

KLIMAT BOKSLUT HALLAND 2017

BILDEPÅN

Derome

etikhus
MER ÄN ETT HUS

 **FALKENBERG
ENERGI**

hem

HFAB

Hms

VE
VARBERG ENERGI

 **VARBERGS
BOSTAD**

Varbergs Fastighets AB

VARBERGS TAXI

VIVAB
Vatten & Miljö i Väst AB

EMC

ENERGI- OCH MILJÖCENTRUM

www.emcsverige.se